

Бекітемін:
ЖИС «Абзал» бөбекжай-балабақшасы
менгерушісі:
Малдыбаева Д.

МАУСЫМ АЙЫ - 1 апта
«Көгершін» ересек тобы
«Бақытты балалық шақ»

Апта күндері	Дүйсенбі күні 01.06.26	Сейсенбі күні 02.06.26	Сәрсенбі күні 03.06.26	Бейсенбі күні 04.06.26	Жұма күні 05.06.26
Таңертеңгі қабылдау: Таңғы гимнастика	Балалармен сәлемдесу. Қал жағдайын, көңіл күйін сұрау. I. Жүру, жанымен жүру, баяу жүгіру, әр түрлі бағытта жәй жүгіру, жартылай шеңбер болып тұру. Басын оңға, солға бұрып сәлемдесіп иіледі жасату. II. Бастапқы қалып: аяқтың арасы ашық қол кеудеде, шынтақтан бүгілген 1-колды алға созу, 2-жоғары созу, 3-бастапқы қалыпқа оралу. 4-5 рет қайталату. III. Бастапқы қалып аяқ арасы ашық, қол белде: 1-солға иілу, 2-бастапқы қалыпқа оралу, 3-оңға иілу, 4-бастапқы қалыпқа оралу 4-5 рет қайталау. IV. Бастапқы қалып аяқты созып отыру, қол белде: 1-аяқты бүгіп, тізені құшақтау, 2-бастапқы қалыпқа оралу, 4-5 рет қайталату Аяқ ұшымен, айналып секіру 5-6 секунд, еркін тыныс алу жаттығулары				
Таңғы асқа дайындық Таңғы ас	Тамақтану алдында қолдарын өз бетінше жууды, сүлгіге сүрту дағдыларын пысықтау. Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, тамақтану кезінде аузын жауып асықпай, тамақты әбден шайнауға үйретуді пысықтау. Нан қиқымын шашпауға, сұйық сусынды төкпей ішуді қалыптастыру.				
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті:	«Балаларды қорғау» күні мерекесін ұйымдастыру: - балалар шығармашылығынан концерт;	Мультфильм көрсету. Балалардың көрген мультфильмдерінен алған әсерлерімен бөлісу, олардың қиялын, логикалық ойлауын, сөйлеу тілін	«Менің бауырларым», «Менің отбасым» тақырыптарында балалармен серуенде әңгімелесу;	«Сиқырлы таяқша» дидактикалық ойын <i>Ойынның мақсаты:</i> балаларды зейін қоюға, мейірімділікке,	Балалар шығармашылығына н суреттер көрмесін ұйымдастыру.

		дамыту мақсатында жетекші сұрақтар қою.		досына көмектесуге тәрбиелеу. Балалар шеңберге тұрып, өздеріне көмек қажет болған жағдайды кезек-кезек айтып береді, мысалы: тісім ауырды, біреу ренжітті, көңіл-күйім болмады және т.б. Қатысушылар жағдайларын айтып болғаннан кейін, педагог «сиқырлы таяқшаны» қолына алып, былай дейді: «Сиқырлы таяқша, досыңа көмектес!».	
Серуенге дайындық	Өз-өзіне қызмет көрсету дағдыларын қалыптастыру. Дұрыс киінулерін бақылату.				
Күндізгі серуен	«Әрқашан күн сөнбесін!» асфальтқа сурет салу Жаз мезілі туралы балаларға сурет көрсету. «Жаз композициясы» Дайындалған ірі ағаштар және ұсақ гүлдерден жаз мезгілі	«Менің әлемім» тақырыпқа сәйкес әңгіме оқып беру, ән тыңдату және қалауы бойынша балаға айтқызу. Бақылау. Балабақша ауласындағы өсімдіктер мен ағаштарды тамашалау. Гүлдердің ашылғанын бақылау.	«Менің әлемім» Еңбек. Ағаштарға су құйғызу, жапырақтарын тамашалату Әр түрлі көлемдегі доптармен ойындар Қимылды ойын «Шымшықтар мен мысық»	«Кәусәр бұлақ» Балалардың қалауы бойынша мультфильм кейіпкерлерінің образын таңдап, қимыл-қозғалыс ойындарын өткізу, патомимика арқылы кейіпкерді табу ойынын ойнау.	«Мен елімнің Ұланымын!» Отан туралы өлеңдерді жатқа айту челленджі. Аула сыпырушысының еңбегін бақылату, көмек көрсетуді ұйымдастыру. Өзінің еңбек

	туралы композиция дайындату. Құммен, сумен ойындар	Ұлттық ойын «Күміс алу	Күн сәулесін айна арқылы зерттеу.	Жеке еркін ойындар мен қимылды ойындар ұйымдастыру. Сумен, құммен еркін ойындар.	нәтижесіне құрметпен қарауға тәрбиелеу, көмек көрсету ниеттерін қолдау. Далаға шығып көмектесуді ұйымдастыру. Ата-ананың сұраныстарын ескере отырып құмның үстінде жалаң аяқ жүргізуу. 3-5 минут
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру. «Әрқашан күнсөнбесін!» әнді қайталау және т.б. жаңа ән жаттату (көркем әдебиет, дербес ойын әрекеті).				
Гигиеналық шаралар	Сумен қолдарын сабындап жууды, қолы мен бетін құрғатып сүлгіні қолдану, киімдерімен суламауды, сүлгіні өз орнына ілу әдістерін пысықтау.				
Түскі асқа дайындық, Түскі ас	Тамақты дұрыс ішуді, қасық және шанышқыны, майлықты қолдануды, нан қиқымын шашпауға, шай және сорпасын төкпей ішуді пысықтау «Суды, тамақты үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды жетілдіру.				
Күндізгі ұйқы	Киім түймелерін, сырмаларын өздігінше ағыту. Киімдерін ұқыпты орындыққа іліп (немесе арнайы сөреге) қоюды үйрету. Өз төсек орнын тауып жатуды үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту) Балалардың тыныш ұйықтауы үшін күй тыңдату. «Күй күмбірі» - музыканы эмоционалды көңіл-күймен қабылдау, ұлттық мәдениетті түсінуге, құрметтеуге, қызығушылығын артыру. Топтағы кітап орталығынан балалар таңдаған ертегілер оқып беру				
Ұйқыдан ояну шынығу	«Ригалық әдіс» бойынша шынықтыру шараларын ұйымдастыру Киімдерін ұқыпты өздігенен киінуді. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюін қалыптастыру.				
Бесін ас	Тамақтану алдында қолдарын өз бетінше жууды, сүлгіге сұрту дағдыларын пысықтау.				

	Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, тамақтану кезінде аузын жауып жеуді дамыту				
Тәрбиеші мен баланың еркін әрекеті	Ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру-үстел үсті ойындарын ойнату (пазлдар, домино, суретті карточкалар) Дидактикалық ойындарды ойнату. «Күй күмбірі» - музыканы эмоционалды көңіл-күймен қабылдау, ұлттық мәдениетті түсінуге, құрметтеуге, қызығушылғын артыру үшін күй тыңдау.	«Жаз еді» тақпағын жаттату. Өзен жай ағады, Жағасы балауса. Қанатын жалауша. Көбелек қағады, Ә.Ахметов. Мультфильм тамашалату Дидактикалық, сюжетті-рөлдік ойындар «Көлік салоны» ойындары - қаржылық сауаттылық бойынша	Балалардың отбасында ата-анасымен, бауырларымен немесе жақындарымен бірге уақыт өткізгенде ойнайтын ойындары, спорттық жаттығулары, сайыстарының ішінен көпшілігіне таныс ойын түрін бірге ойнап көру және алған әсерлерімен бөлісу;	Үстел үсті театры «Жеті лақ» ертегісін айтып беру. Жеті лақ ертегісінің кітабын қарату, өз бетінше айтып берулерін ұйымдастыру. Кейіпкерлердің киімдерін киіп дауыстарын айтқызу.	Ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру-үстел үсті ойындарын ойнату (пазлдар, домино, суретті карточкалар) Дидактикалық ойындарды ойнату
Серуенге дайындық	Киімдерін ұқыпты өздігінен киіну дағдыларын пысықтау.				
Серуендеу	Әр түрлі көлемдегі доптармен ойындарды ойнату.	Құрастыру ойыншықтарымен еркін ойындар	Құммен, ойыншықтармен еркін ойындарды , ойнату	«Құстар ұшып келді»к/о Отбасымен жақсы көріп ойнайтын ойындары туралы әңгімелесу. Барлық топпен ойнату.	«Шыбыққа қалпақ кигізу»к/о Таза ауада ұлттық ойындар сайысын өткізу.
Үйге қайту Ата-анаға кеңес	Жазғы кезеңдегі балалардың киім кию ережелерімен таныстыру. Балалар суретінен көрме өтетіні жайлы хабардар ету. «Өнегелі 15 минут» - балалардың ересектермен емін-еркін қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіру.				

Әдіскер: Мусаева А.

МАУСЫМ АЙЫ 2 апта
«Көгершін» ортаңғы тобы
«Жас із кесушілер»

Апта күндері	Дүйсенбі күні 08.06.26	Сейсенбі күні 09.06.26	Сәрсенбі күні 10.06.26	Бейсенбі күні 11.06.26	Жұма күні 12.06.26
Таңертеңгі қабылдау: Таңғы гимнастика Таңғы асқа дайындық Таңғы ас	Балалармен сәлемдесу. Қал жағдайын,көңіл күйін сұрау. I. Жүру, жанымен жүру,баяу жүгіру, әр түрлі бағытта жәй жүгіру, жартылай шеңбер болып тұру. басын оңға, солға бұрып сәлемдесіп иілу. II. Бастапқы қалып: аяқтың арасы ашық қол кеудеде, шынтақтан бүгілген 1-қолды алға созу, 2-жоғары созу, 3-бастапқы қалыпқа оралу.4-5 рет қайталау. III. Бастапқы қалып аяқ арасы ашық, қол белде:1-солға иілу, 2-бастапқы қалыпқа оралу, 3-оңға иілу, 4-бастапқы қалыпқа оралу 4-5 рет қайталау. IV.Бастапқы қалып. Аяқты созып отыру, қол белде:1-аяқты бүгіп,тізені құшақтау, 2-бастапқы қалыпқа оралу,4-5 рет қайталау Аяқ ұшымен, айналып секіру 5-6 секунд, еркін тыныс алу жаттығулары Қолын өз бетінше жуу дағдысын қалыптастыру Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, тамақтану кезінде аузын жауып асықпай,тамақты әбден шайнауға үйретуді пысықтау, нан қиқымын шашпауға, сусынды төкпей ішуді қалыптастыру. «Суды, тамақты үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды жетілдіру.				
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті:	«Із кезушілер деген кімдер?» жетекші сұрақтар қою арқылы балалармен әңгімелесу. «Із кезуші» мультфильмін көрсету.	Альбомдар көру: «Андар» Сурет салу: «Менің сүйікті жануарым» және басқа тақырыптар (балалардың қалауын ескеру ұсынылады). «Табиғатты қорғау» белгілерін дайындау.	Андар мен үй жануарлары туралы кітап көрмесін ұйымдастыру. Дене бөліктерін құрастыр 	«Балабақша ауласында қандай ағаштар өседі?»тақырыптары нда балалармен әңгімелесу.Сурет, альбом, иллюстрацияларды қарау.	Ертегі шаңырағы: «Түлкі мен тырна» тамашалау

Серуенге дайындық	Киімдерін реттілік сақтап дұрыс киінуге үйрету. Достарына көмектесу. Қатармен жұптасып жүруді, қатарды бұзбауды үйрету. Таза ауада қандай ойындар ойнайтынын балалармен жоспарлау. (тіл дамыту, өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту).				
Күндізгі серуен	« Жас із кезушілер» Балабақша ауласында қандай іздер бар екенін іздеу Дәстүрлі емес сурет салу техникасымен сурет салғызу. Қимылды ойындар «Өз түсінді табу»	« Аңдар мен аңшылар» аңдардың суреттерін тану, дауыстарын салу. Құммен, сумен ойындар: Қамалдар жасату, су шашу ойындарын ойнату Жеке еркін ойындар мен қимылды ойындарды ойнауын жетілдіру. Қимыл-қозғалыс ойындары: «Аңды ізіне қарап таны», «Бақшадағы қояндар»,	« Мейірімді достарым» Мысықтың өзіне күтім жасауын бақылау (жуыну). Табиғат ауа райы: Бақ-бақ гүлін теру. Жел ескенін бақылату Ата-ананың тілектерін ескере отырып құмның үстінде жалаң аяқ жүруді ұйымдастыру. 3-5 минут Қимылды ойын «Тышқандар мен мысықтар»	« Саялы бақ» Бақ-бақ гүлдерін теру. Жел ескенін бақылату Орманға, саябаққа немесе балабақшаның табиғат бұрышына саяхат. Шығармашылық жұмысқа пайдаланылатын табиғи материалдарды жинау. Ұлттық ойын «Сақина жасыру»	«Ертегілер елінде» Ертегі кейіпкерлерінің әрекетін қайталау. Ойын арқылы мейірімділік, ұқыптылық, ынтымақтастық сезімдерін тәрбиелеу. Ағаштарды бақылау, оларға күтім жасау. Дидактикалық ойын: «Қай ағаштың жапырағы ?», Ағаштардың суретін салу.
Серуеннен оралу Гигиеналық шаралар	Қатарды бұзбай жүру, киімдерін реттілікпен шешіп, шкафқа ұқыпты қоюын жайғастыру.				
Түскі асқа дайындық	Сумен қолдарын сабындап жууды, қолы мен бетін құрғатып сүртуде сүлгіні дұрыс қолдану, киімдерін суламай, сүлгіні өз орнына ілу әдістерін пысықтау.				
Түскі ас	Тамақты дұрыс ішуді, қасық және шанышқыны, майлықты қолдануды, нан қиқымын шашпауды, сусын мен сорпасын төкпей ішуді пысықтау				

Күндізгі ұйқы	Киім түймелерін, сырмаларын ағыту,оны орындыққа іліп қойуын қалыптастыру. Балалардың жайлы ұйықтауы үшін күй тыңдату. «Күй күмбірі» - балалардың бойында музыканы тыңдауға қызығушылықтарын, музыканы эмоционады қабылдауды, түсінуді, қадірлей білуді қалыптастыру				
Ұйқыдан ояну шынығу Бесін ас	«Ригалық әдіс», бойынша шынықтыру шаралары Киімдерін ұқыпты өздігенен киюі. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюді дамыту. Қолын өз бетінше жуу дағдысын қалыптастыру Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, тамақтану кезінде аузын жауып жеуді дамыту				
Тәрбиеші мен баланың еркін әрекеті	«Құпия заттар» <i>Ойынның мақсаты:</i> қарым-қатынас дағдыларын дамыту, құрдастарымен ортақ тіл табыса білуге үйрету. Жүргізуші барлық қатысушыларға әдемі қобдишадан (түйме, моншақ, сағат) «құпия заттарды» таратады, оны алақандарының арасына салып, ешкімге көрсетпеуін сұрайды. Құпия затты таратып болғаннан кейін ойынға қатысушылар бөлмені аралап жүреді, олар	«Не жедің тауып айт»д/о «Аңдардың үйшігі» құрастыру. Қоршаған ортаны қорғау бойынша жаднама құрастыру. .	«Ерте, ерте, ертеде» тақырыпқа сәйкес аудио ертегілер тыңдату, тыңдалған ертегініңмазмұнын айтқызу. Ұнатып айтатын әндерін, билейтін билерін билету	Музыкалық іс шара «Жайдары жаз» Балалардың ата-аналарымен салған көрмені тамашалату, марапаттау.	«Лақтар мен қасқыр» ертегісінің кейіпкерлерінің суреттерін көрсету және қуыршақ кейіпкерлерді қолданып ертегіні айтып беру және ертегі желісі бойынша сұрақтарға жауап алу арқылы түсінігін тыңдап сөздік жұмыстар жүргізу. - балалар ертегі не туралы? - Қасқыр не істеді? Ертегіде кім жақсы кім жаман екен?айтқызу

	қызығушылық танытып, бір-бірін құпия затын көрсетуге көндірудің жолын табуға тырысады.				
Серуенге дайындық	Реттілікпен киіну, қатарда тәртіп сақтап жүруді қалыптастыру.				
Серуендеу	Бір-бір бордан таратып беріп, еркін сурет салуына мүмкіндік беру. Балалардың борды қалай пайдаланып жатқанын бақылату және қандай сурет салғандары жөнінде сұрау Қимылды ойындар «Өз түсінді табу», «Жасырынбақ»	Ғажайып қоржыннан түрлі жануарлар ойыншықтарын шығару. Оларды сызықтың бойына тең етіп қойып жайғастыруын ұйымдастыру. Әр жануардың досын тапқызу. Құм және сумен тәжірибе жасату. «Сақина салу» ұлттық ойын	«Қасқыр мен қоян»к/о Айналаға зейінмен қаратып, жаздың қандай белгілерін көріп тұрғаны жайлы сұрау арқылы әңгімелету Балалардың құммен еркін ойындарына жағдай жасау	«Қарақұс пен балапандар»к/о Балалардың құрастыруға қызығушылығын арттыру Құрастырған құрылыспен сюжетті ойыншықтарды қолданып ойнату.	«Поезд»к/о Ағаштарды бақылату, оларға күтім жасату
Үйге қайту Ата-анаға кеңес	Отбасындағы сүйіспеншілік, сыйластық, мейірімділік туралы әңгімелесу «Өнегелі 15 минут» - балалардың ересектермен емін-еркін қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіру.				

Әдіскер: Мусаева А.

МАУСЫМ АЙЫ - 3 апта
«Көгершін» ортаңғы тобы
«Жаз да келді, көңілді»

Апта күндері	Дүйсенбі күні 15.06.26	Сейсенбі күні 16.06.26	Сәрсенбі күні 17.06.26	Бейсенбі күні 18.06.26	Жұма күні 19.06.26
Таңертеңгі қабылдау: Таңғы гимнастика Таңғы асқа дайындық Таңғы ас	Балалармен сәлемдесу Баладан қандай көңіл күймен келгенін сурет арқылы көрсетіп, сәлемдесуді пысықтау, баланы жеке пікірін білдіруге тарту. I. Жүру, жанымен жүру, баяу жүгіру, әр түрлі бағытта жәй жүгіру, жартылай шеңбер болып тұру. басын оңға, солға бұрылып сәлемдесіп иілу. II. Бастапқы қалып: аяқтың арасы ашық қол кеудеде, шынтақтан бүгілген 1-қолды алға созу, 2-жоғары созу, 3-бастапқы қалыпқа оралу. 4-5 рет қайталау. III. Бастапқы қалып аяқ арасы ашық, қол белде: 1-солға иілу, 2-бастапқы қалыпқа оралу, 3-оңға иілу, 4-бастапқы қалыпқа оралу 4-5 рет қайталау. IV. Бастапқы қалып аяқты созып отыру, қол белде: 1-аяқты бүгіп, тізені құшақтау, 2-бастапқы қалыпқа оралу, 4-5 рет қайталау Аяқ ұшымен, айналып секіру 5-6 секунд, еркін тыныс алу жаттығулары Таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін жетелдіру, тамақтану мәдениетін қалыптастыру. Өз орнын тауып отыру. Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, тамақтанған кезінде ауызын жауып отырып, асықпай әбден шайнауды үйрету. Тамақтанып болғаннан кейін алғыс айту, ас қайырту. «Бата» жаттауға баулу (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету)				
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті:	Балалабақшада және үйде жеке бас тазалығын сақтау туралы әңгімелесу. Медициналық кабинетке саяхат.	«Тамшылар». Дәстүрлі емес сурет техникасымен сурет салу.	«Пайдалы және зиянды» әңгімелесу. Көркем шығарма оқып беру.	Жапсыру «Күлімдейді күн маған». «Күпия заттар» Ойынның мақсаты: қарым-қатынас дағдыларын дамыту, құрдастарымен	«Сылдырайды мөлдір су» денсаулыққа ауа мен судың пайдасы, судағы қауіпті жағдайлар туралы тақырыптық әңгімелесу.

				ортақ тіл табыса білуге үйрету.	
Серуенге дайындық	Өздігінен киіну дағдыларын бекіту, қатармен жүру, далада ойнайтын ойыншықтарды алып шығуға баулу.				
Күндізгі серуен	«Сабын көпіршіктері күні» көпіршіктермен ойындар. Шырайгүл және баркытгүлді тану, бақылап салыстыру. Дидактикалық ойын «Сыңарын тауып қос» Балабақша ауласында өсетін ағаштар және гүлдерге бақылау жасату. Ата-ананың сұраныстарын ескере отырып құмның үстінде жалаң аяқ жүру. 3-5 минут	«Теңіздегі тіршілік» Су ханшайымымен саяхат. «Су патшалығы» суреттер байқауы (ата-аналармен бірге). Сүмен ойындар. Ләпбукке тамшыларды жапсырту. Жеке еркін ойындар мен қимылды ойындарды ойнауға жағдай жасау Қимылды ойын «Қояндар»	«Сүйкімді кірпі» Балабақша ауласындағы гүлдерді, құстарды бақылату. Олардың тіршілігі туралы әңгімелету. Ата-аналардың ұйымдастыруымен тірі кірпіні алып келіп көрсету. Қамқорлық жасау. Ұлттық ойын «Күміс алу» «Сақина жасыру»	«Табиғат аясында» табиғаттағы қауіпсіздік ережелерін айту. «Табиғаттағы еңбек» Ағаштарға су құйғызу, жапырақтарын тамашалату «Ешкі мен қасқыр» ертегісін қуыршақ театры арқылы тамашалату, әсерлендіру. Алтын сандықтың ішінен әр түрлі ертегі кейіпкерлерінің киімі шығару. Балалардың қалаулары	«Күн, ауа, су» ойын сауығы Ғажайып қорапшадан су құйғыш, күрек, шелек алғызу. Бұл заттармен не істейміз деп сұрау? Сөйлеу қарқынын өзгерту қабілетін дамыту: баяу сөйлеуді дамыту. Шар арқылы ауа айналмалы туралы түсінік беру. Сүмен ойын Күннің сәулесін айна арқылы ұстау ойыны

	Қимылды ойын: «Поезд»			бойынша киім таңдап алып, қойылымдарды сахналату дағдысын дамыту.	
Серуеннен оралу	Ойыншықтарды жинату, қатарды бұзбай жүруді, достарына мейірімділік таныту, көмектесуді пысықтау.				
Гигиеналық шаралар	Сумен қолдарын сабындап жуу, қолы мен бетін құрғатып сүртуде сүлгіні дұрыс қолдану, киімдерін суламай, сүлгіні өз орнына ілу әдістерін пысықтау.				
Түскі асқа дайындық, Түскі ас	Тамақты дұрыс ішуді, қасық және шанышқыны, майлықты қолдануды, нан қиқымын шашпауды, сусын мен сорпасын төкпей ішуді пысықтау				
Күндізгі ұйқы	Киім түймелерін, сырмаларын ағыту, оны жинап немесе іліп қойуын қалыптастыру. Жайлы музыка тыңдату. «Күй күмбірі» - балалардың бойында музыканы тыңдауға қызығушылықтарын, музыканы эмоционады қабылдауды, түсінуді, қадірлей білуді қалыптастыру				
Ұйқыдан ояну шынығу,	«Ригалық әдіс» бойынша шынықтыру шаралары Киімдерін ұқыпты өздігенен киюді. Түймелерін қадауды, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюді дамыту.				
Бесін ас	Қолын өз бетінше жуу дағдысын қалыптастыруды жалғастыру Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, тамақтану кезінде аузын жауып жеуді дамыту «Суды, тамақты үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды жетілдіру.				
Тәрбиеші мен баланың еркін әрекеті	«Тамшылар». Дәстүрлі емес сурет техникасымен сурет салу.	Сумен шынығудың пайдасы туралы әңгімелесу «Өзен, көлдер» альбомын безендіру.	Желілі ойын «Бөпешім» Бөпені шомылдыру, киімін кигізіп, әлдилеп ұйқтататуды ұйымдастыру.	Табиғат құбылыстары туралы ұғымдарды пысықтау. Жыл мезілдері	Қуыршақ театры «Ешкі мен қасқыр» ертегісін қуыршақ театры арқылы тамашалату, әсерлендіру.
Серуенге дайындық	Өз өзіне қызмет ету дағдыларын пысықтап, реттілікпен киіну. Қатрмен жүру. Балалардың еркін ойындары				

Серуендеу	«Ақ доп, қызыл доп» қ/о Құмда гүлдердің суретін салғызуу.	«Трамвай»қ/о Ләпбута гүлдер бағына әр бетіне сәйкесінше жапсырту	«Үрпек төбет»қ/о Еркін ойындар	«Күміс алу»қ/о Балалар ұнататын әндерін қайталап айтқызып, би билету	«Допты дәлдеп лақтыр»қ/о «Жуыну әні»
Үйге қайту Ата-анаға кеңес	Ата-аналармен бірге «Гүлдестелі ханшайым» байқауын өткізу бойынша кеңес жүргізу. «Өнегелі 15 минут» - балалардың ересектермен емін-еркін қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіру.				

Әдіскер: Мусаева А.

МАУСЫМ АЙЫ - 4 апта
«Көгершін» ортаңғы тобы
«Қауіпсіз жаз»

Апта күндері	Дүйсенбі күні 22.06.26	Сейсенбі күні 23.06.26	Сәрсенбі күні 24.06.26	Бейсенбі күні 25.06.26	Жұма күні 26.06.26
Таңертеңгі қабылдау Таңғы гимнастика	Балалармен сәлемдесу. Қал жағдайын, көңіл күйін сұрау. Топтағы балалармен сәлемдесуді үйрету. I. Жүру, қолдарындағы гүлдерді жоғары көтеріп жүру жүгіру баяу және тез, екі қатарға бөлініп тұру. II. Бастапқы қалып - аяқты бірге қосып тұру, қол төменде: 1-қолды жоғары көтеру, 2-оңға тербелу, 3-солға тербелу, 4-бастапқы қалыпқа оралу. 4-5 рет қайталау. III. Бастапқы қалып екі аяқ арасы ашық қол төменде: 1-қолды алға созу, 2-еңкейіп гүлдерді жерге қою, 3-бастапқы қалыпқа қайта оралу, 4-қолды алға созу, 5-жердегі гүлдерді қолға алу бастапқы қалыпқа оралу. 4-5 рет қайталау. Бастапқы қалып аяқ арасы ашық, қол төменде: 1-секіріп аяқ арасын қосу, гүлдері бар қолдарын жанына созу. Гүлдері бар қолдарын жоғары көтеріп бір орнында айналып жүгіру, еркін тыныс алу жаттығулары.				
Таңғы асқа дайындық Таңғы ас	Қолын өз бетінше жуу дағдысын қалыптастыруды жалғастыру Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, тамақтану кезінде аузын жауып асықпай, тамақты әбден шайнауға үйретуді пысықтау. Нан қиқымын шашпауға, сусынды төкпей ішуді қалыптастыру. майлықты қолдануды үйрету.				
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті	«Дымбілместің қала көшелеріндегі оқиғалары» сюжеттерді көрсетіп, бірге талдау. Жапсыру «Бағдаршам». Түстерді тану, атау.	«Табиғаттағы қауіпсіздік» суреттерді қарап, әңгімелесу, мультфильмдер көрсету Жапсыру «Жеміс-жидектер патшалығы».	Мысықты көрсету, әңгімелесу. Қимылын бақылату, оған су беруді ұйымдастыру.	Ойындар: «Өртке қауіпті заттар», «Өрт сөндірушіге не қажет?» «Өртке қауіпті заттар» коллажы. 	Қауіпті жағдай туралы ақпарат беру. Құрастыру материалдарымен құрастыру ойындарын ойнату, кітаптардан жануарлардың, құстардың суреттерін қарату.

					
Серуенге дайындық	Балалардың дербес қимыл белсенділігі үшін жағдай жасау, ойын құрал-жабдықтады дұрыс пайдалану туралы әңгімелесу. Табиғи материалдар туралы не білетіндерін сұрау. Балаларды ретімен киіндіру (ауа-райы жағдайына байланысты), дұрыс киінуді бақылау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинауды қалыптастыру Табиғатта қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтауды дамыту (саңырауқұлақтар мен жидектерді жемеу, жануарларға тиіспеу, қоқыс қалдырмау, қоқысты жинау, бұтақтарды сындырмау)				
Күндізгі серуен	«Бағдарламалық күні» Бағдарламалық таңу, түстерін атау. Көше қозғалысы ережелерін қайталау. Аялдық “Жолға жүру ережесі” Шебер қолдар өнері: Ашылып жабылатын, құрастырмалы заттарды құрастыру бойына, көлеміне қарай топтастыруды қалыптастыру. Ата-ананың тілектерін ескере отырып	« Пайдалы және зиянды өсімдіктер» Балабақша ауласындағы өсімдіктермен таныстыру. Оларды жеуге болмайтын түсіндіру. мультфильмдер көрсету Допты қақпаға домалатуды үйрету, қос аяқпен бір мезгілде екпінмен итерілу және жартылай бүгілген аяқтың ұшына тұра білуін бекіту. Қимылды ойын	«Марғаудың үйшігі» марғаумен оның үйшігіне өзіне күтім жасау. Мысық пен тышқан ойынын ойнату. «Құтқарушылар», сюжетті-рөлдік ойындарын ойнау. Мысықты құтқару. Ән айту, би билеу. Ұлттық ойын «Күміс алу» Сақина жасыру	«Қауіпті заттар мен құралдар» «Болады-болмайды», дидактикалық ойын арқылы түсіндіру. Музыкалық іс шара «Гүлдестелі ханшайым» Жеке еркін ойындары Асфальтта түрлі-түсті борлармен балалардың еркін сурет салуын ұйымдастыру	« Шебер қолдар» табиғи қалдық материалдардан әр түрлі заттар жасату. Шығармашылық іс әрекет Үй жануарлары: Қозы мен лақты салыстыру. Жеті лақ ертегісін айтып беру. Құммен ойнату, бассейнге түсу, жүзу жаттығуларын меңгерту

	құмның үстінде жалаң аяқ жүру. 3-5 минут	«Трамвай»			
Серуеннен оралу	Ойыншықтарды тез жинау, қатарға тез тұру, реттілікпен шешіну алгоритімін пысықтау.				
Гигиеналық шаралар,	Сумен қолдарын сабындап жуу, қолы мен бетін құрғатып сүртуді сүлгіні дұрыс қолдану, киімдерін суламай, сүлгіні өз орнына ілу әдістерін пысықтау.				
Түскі асқа дайындық Түскі ас	Тамақты дұрыс ішуді, қасық және шанышқыны, майлықты қолдануды, нан қиқымын шашпауды, сусын мен сорпасын төкпей ішуді пысықтау «Суды, тамақты үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды жетілдіру.				
Күндізгі ұйқы	Киім түймелерін, сырмаларын ағыту, оны жинап, іліп қойуын қалыптастыру				
Ұйқыдан ояну, Шынығу	Тыныстау жаттығуларын жасау, шынығу – уқалау, жолақшалармен жүру Киімдерін ұқыпты өздігенен киіну. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс кию. Қыз балалар шаштарын тарап жинап қоюды үйрету.				
Бесін ас	Қолын өз бетінше жуу дағдысын қалыптастыруды жалғастыру Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, тамақтану кезінде аузын жауып жеуді дамыту				
Тәрбиеші мен баланың еркін әрекеті	«Мақтау сөздер айту» <i>Ойынның мақсаты:</i> достық қарым-қатынасқа, әр адамның жақсы қасиетін көре білуге тәрбиелеу. Қатысушылар шеңбер құрып отырады, ал бір бала шеңбердің ортасына отырады. Балалар оның мінез-құлқындағы жағымды қасиеттерін, қабілетін, сыртқы келбетінің	«Саңырауқұлақтар әлемі», мүсіндеу. Балалабақшада және үйде әр нәрсені жей бермеу керектігі туралы әңгімелесу.	Өрт кезіндегі тәртіп ережелері, «01 қызметі», өрт сөндірушілер қызметі туралы балалармен әңгімелесу.	Жақсы көретін әндерін айтқызу, балалардың қалауы бойынша шығармашылықпен айналысу. «Күй күмбірі» - ұлттық мәдениетке қызығушылықты арттыру, шығармашылық дағдыларды қалыптастыру қабылдау барысында күй тыңдату.	Теартландырылған қойылым атрибуттарын қолдан жасау. Балалармен бірге қойылымдар қою (саусақ театры, көлеңкелі театр, қуыршақ театры)

	тартымдылығын айтып, мақтайды.				
Серуенге дайындық	Өз бетінше ұқыпты киіну, реттілікті сақтап, қатарда жүру.				
Серуендеу	«Допты дәлдеп лақтыр» қ/о Құммен, еркін ойындар	«Сақина жасыру» Ұлттық ойын Ертегі кейіпкерлеріне арналған ірі құрастыру материалдарынан үй құрастырту	«Тышқандар мен мысықтар»қ/о Сүйікті кейіпкерлері жайлы әңгімелесу	«Шыбыққа қалпақ кигізу»қ/о Су бетінде сурет салуға жағдай жасау	«Қасқыр мен қоян»қ/о «Аялайық гүлдерді» Гүлдер қимылын пысықтап, билету
Үйге қайту Ата-анаға кеңес	«Әлди-әлди ақбөпем» членджі, әжесінің бесік жыры туралы ақпарат беру. «Өнегелі 15 минут» - балалардың ересектермен емін-еркін қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіру.				

Әдіскер: Мусаева А.

Ортаңғы топ балаларына арналған шынықтыру шаралары.

«Ригалық әдіс»

Барлық жас ерекшеліктеріне сай шынықтырудың «Ригалық әдіс» атауы да бар. Мұның негізгі айырмашылығы сол жаяу, бірақ тұзды жолмен жүру. Бұл шынықтыруда 1,5-2 метрлік жұмсақ сүлгіні 10 % тұз ерітіндісімен сулап (100гр тұзды литр суға) балаға оның үстімен жүруді ұсынады. Сосын таза сумен аяқты жуады.

А.А. Уманскийдың нүктелі үгуі.

Бірінші аудан аймағы (төс сүйегі), бұл кезде оның қан түзілу қызметі жақсартады. Төс сүйегі қан айналымы интервациясы жақсартады, өкпе, өңеш, кеңірдек қан айналымы жақсарады.

Екінші аудан аймағы тері асты безі. Төс асты бездің (тимус) иммундық жауапты орны ерекше. Ауруға қарсы ағзаның өсу процесі мен дамуын қамтамасыз етеді.

Үшінші аудан аймағы синокаротидті қалқанша мен қалқанша жанындағы бездері қанның химиялық құрамы мен ағзаның эндокриндік реттеушілікті қадағалайды.

Төртінші және бесінші аудан аймағы мойын вегативті ганглиясы (жүйе түйіндері) олар қан тамырларды (бас, эндокриндік бездер, жүрек, асқазан, ішек) реттейді.

Алтыншы, жетінші, сегізінші аудан аймақтары бас сүйек-ми нервтері, олар, гипофиз құрылымдарымен, көру, есту вегативтік қызметтермен байланысты.

Тоғызыншы аудан аймағы бұл жүйелілік ерекшелігі. Оған әсер ету мидың жүйелі түрде жұмыс істеуі мен барлық ағзаны белсендіреді. Үгуді бірінші аудан аймағынан бастап белгіленген сандық реті бойынша жасалынады. Сұқ немесе ортаңғы саусақпен алғаш рет сағат тілі бойынша, сосын қарама-қарсы 3-4 секунд біртіндеп қысып, басып, айналмалы қозғалыспен белгілі аумаққа жан-жағынан жақындайды.

Үшінші және төртінші аудан аймағы бойынша саусақ пен мойынның артынан алға қарай сипалау арқылы жасалынады. Симметриялық аймақты бір мезгілде екі қолмен де жасауға болады.

Вирусты жұқпалы тыныс алу жолдарымен аурулармен жиі ауыратын балаларға арналған сақтандыру мен емдеудің іс шаралары.

Жалпақ табандылықтың алдын алу жұмыстары

Гимнастикалық орындықта, еденде отырып аяқты алға созып, қол аяқ үстінде, арқаны түзу ұстайды.

1. «Сәлеметсіз бе - сау болыңыз»

Табанмен әрі және бері қимыл жасау. (5-6 рет)

2. «Иіліп сәлем бер»

Аяқтың бармақтарын иілдіру және шалқайту. (8-10 рет)

3. «Үлкен бармақ өзінің кіші ағайындарымен ұрсып қалды»

Үлкен бармақты өзіне қарай қалған бармақтарды әрі қозғау. Егер қиын болса қолдың көмегімен жасау керек.

4. «Саусақтар ұрсып қалды - татуласты»

Аяқ ұшын жан-жаққа қарату, сосын бір-біріне жинастыру. (3-4 рет)

5. «Өкше ұрсып қалды да татуласты»

Өкшелерді алшақ ұстау, сосын жинастыру. (3-4 рет)

6. «Қаз серуенге шықты»

Табан еденде , бармақтарды бүгіп табанмен алға жүру . (2-3 рет)

7. «Шеңберлер»

Аяқ созылған. Табанды ішке созып сыртқа дөңгелете қозғалту. (5-6 рет)

8. «Кірпі»

Үгу добына табанды тіреп отыру. Допты қатты басып өкшеден аяқ ұшына және кері жылжыту. (8-10 рет)

Омыртқа қисаюуынан сақтандыратын жаттығулар.

1.Қолды қозғалтып жүру, аяқтың ұшымен жүру.

2.Ақырындап қолды көтеріп дем алу,түсіріп, дем шығару.

3.Қол белде , аяқты көтеріп, ішке тарту, бастапқы қалыпқа келу.(3-4 рет).

4.Қол кеуде алдында. Қолды жан-жаққа созып - дем алу, бастапқы қалыпқа келіп дем шығару (3-4 рет).

5.Арқаға жату, қол дене бойында . Аяқпен «велосипед» тебу (1-2 минут)

6.Ішпен жату, аяқ саусақтарын созып, қолды жоғары созу- дем алу- денені босаңсыту- дем шығару. (2-4 рет)

7.Арқамен жату. Қол дене бойында, аяқтары бір-бірімен түйіскен . Барлық денемен оңға қисаю аяқ-қол солға қалыпты жағдайға келу- дем шығару. Басқа жағымен соны істеу (3-4 рет).

8.Гимнастикалық қабырғаға бетімен қарап тұрып рейканы иықтың деңгейінде ұстап, тізерлеп отыру, қайтадан қалыпқа келу. (3-4 рет)

9.Тұру, қол жан-жақта, баста құм салынған қалташа. Аяқтың ұшымен жүру.

10.Шеңбер болып тұру. Қолдарын ұстап қолда бәрімен бірге жоғары көтеру, төмен түсіру, дем алу – дем шығару. (3-4 рет)

11.Қолдармен шеңбер жасап тұру. Арқаны тік ұстап, тізерлеп отыру (3-4 рет)

Мүсін бұзылудың алдын-алу. Кешенді жаттығулар.

1. Доппен жаттығулар.

а) «Тұзу мүсін»

Допқа отырып, табаныды жерге тіреп, қолды шынатақтан бүккен күйде, арқаны тік ұстау.

Орындалуы: осы қалыпты сақтап, басты түсірмей отыру.(15 секунд)

б) «Спорттық жүріс»

Орындалуы: табан қимылы (алма-кезек), аяқ ұшын жерден алмай оң сосын сол өкшемен, алма кезек көтеру.

в) «Иілу және созылу».

Қолды арқаға қойып, допқа отыру.

Орындалуы: 1- оңға бұрылу (солға), сол қолды жоғары ,созылу,2 бастапқы күйге келу (4 рет).

г) «Атқа қарау».

Доп үстіне жату (арқамен). Қолды бос жіберу, аяқты тізеден бүгу.

Орындалуы: 1- қолды көтеру, атқа қарау;2- бастапқы қалпына келу. (8-рет)

д) «Сайқымазақ».

Допта отырған күйі, қол белде.

Орындалуы: 1- Аяқты өкшеге қойып созу.Қолдары жан-жақта, бармақтарды бір-бірінен барынша ажырату. (7 рет)

е) «Сақина»

Ішпен доп алдында жату, саусақтар допта. Орындалуы: 1- аяқты бүгіп иілу аяқ ұштарын басқа дейін жеткізу. 2 – Бастапқы қалпына келу. (6 рет)

ж) «Доптар»

Допта отырып қолды жіберу.Өткізілуі: Допта отырып жеңіл секіру қолды жан-жаққа жоғары көтеріп алақанмен шапалақтау, алма-кезек тізені көтеру. 2 – бастапқы қалыпқа келу. (30 секунд)

1. Тұрып денені босаңсыту жаттығулары:

а) ақырын қолды көтеру, саусақтарды айналдырып «лақтырып» төмен түсіру.

б) Жан-жаққа жайымен босаңсыған қолдың көмегімен бұрылу.

2. Жатқандағы босаңсыту жаттығулары.

а) Қолдарды сілку.

б) Аяқты өзін және өзіне қарай қозғалту.

ҚИМЫЛДЫ ОЙЫНДАР

Қоян мен қасқыр (Тәрбиеші балалармен бірге)

Санамақ бойынша қасқыр мен лақты сайлап ортаға шығарады. Қалған балалар қойшылар болады. Қойшылар бір-бірінің қолын ұстап шеңбер болып айналып жүреді. Шеңбердің ортасында лақ жайылып жүреді. Шеңбердің сыртындағы қасқыр ортадағы лақты жеуге ұмтылып жүреді. Егер қасқыр лақты шеңбердің ішінде ұстап алса ойын жалғасады.

Тырналар-тырналар (Балалар тырналарға ұқсап тізіліп тұрады)

Ойынды жүргізуші «Тырналар-тырналар, қане тізіліп тұрыңдар» деп бастайды. Барлық ойыншылар тізіліп тұрады. «Тырналар-тырналар, енді қане жіп болыңдар» дейді. Балалар жіпке ұқсап тізіліп тұра қалады. Тәрбиеші «Тырналар-тырналар жылан сияқты болыңдар» дегенде балалар жыланға ұқсап, ирелек-ирелек болып тура қалады. Жаттығулар жас ерекшеліктеріне байланысты шапшаңдықпен өткізіледі. Егер ойыншылар ойыннан қателесіп кетсе, ойынды қайтадан бастайды.

Тышқандар мен мысық. Балалар — тышқандар.

Балалар - тышқандар өз індерінде отырады (бөлменің қабырғасын жағалай, немесе алаңның жан-жағына қойылған орындықтарға). Алаңның бір бұрышында мысық отыр. Мысықтың рөлін тәрбиеші атқарады. Мысық ұйықтап кеткенде тышқандар бөлмеде жүгіреді. Бірақ мысық оянады, керіліп-созылады, мияулайды және тышқандарды ұстай бастайды. Тышқандар тез қашып кетеді және індеріне тығылып (орындықтағы өз орындарына отырады) қалады. Барлық тышқандар індеріне қайтып келген соң мысық қайта ұйқыға кіріседі. Ойын 5-6 рет қайталанады.

Шыбыққа қалпақ кигізу

Балалар тәрбиешінің көмегімен екі топқа бөлініп тұрады. Әр топ баласы белгілі қашықтықта тұрған шыбыққа, кезегімен қалпақты лақтырып кигізеді... Балалар бір бағытты бағыттап білуге үйренеді.

Өз түсінді тап.

Тәрбиеші балаларға 3-4 түсті кішкене жалаушаларды таратып береді: қызыл, көк, сары, жасыл. Түсі бірдей жалаушасы бар балалар, жалаушаның түсімен алдын ала белгіленген бөлменің әр бұрышына жиналады. Тәрбиешінің «Ойнап келіңдер!» деген белгісі бойынша балалар алаңның (бөлменің) әр жағына тарап кетеді. Тәрбиеші «Өз түсінді тап!» деген кезде балалар өз түстері бар жалаушаның қасына жиналады. Тәрбиеші қай топ бұрын жиналғанын белгілейді. Сонан соң, ойын қайталанады. (5-6 рет)

Ақ доп, қызыл доп

Балалар шеңбер болып тұрады. Тәрбиеші түрлі түсті доптарды ортаға көптеп үйіп қояды, Тәрбиеші ақ доп дегенде, қай бала ақ допты, бірінші болып ұстаса, сол бала жеңіске жетеді. Қай бала доптарды түсіне қарай ажырата отырып, көп жинаса сол жеңіске жетеді. Балалар тәрбиешінің дыбыс беруінің көмегімен ойынды бастайды.

Поезд

Балалар колонаға бір-бірден тұрады (бір-бірімен қолдаспай), Біріншісі паровоз, ал қалғандары - вагондар. Тәрбиеші гудок береді де, поезд алға жылжи бастайды, ең әуелі баяу, кейін жылдам, жылдамырақ және ең соңында балаларжүгіреді. «Поезд станцияға жакындап келеді» - дейді тәрбиеші. Балалар жүрісті бірте-бірте баяулатады да, поезд тоқтайды. Балалар серуендеуге шығады. Олар жан-жаққа тарап, гүлдср, жеміс, саңырауқұлақтар тереді. Гудокты ести сала оларқайтадан колоннаға тұрады да, поезддің қозғалысы жаңадан басталады. Ойын 4-5 рет қайталады.

«Допты дәлдеп лақтыр»

Балалар екі топқа бөлінеді. Екі топтан екі бала шығады. Екі баланың қолына екі доп беріледі, 4-5 м қашықтықта белгіленген орынға (дөңгелекке) лақтырады. Осылай әр топтың балалары допты лақтырып шығады да, қай топтың балалары дөңгелекке көп тигізсе сол топ жеңіске жетеді.

«Күміс алу»

Тәрбиеші жерге тиын теңгелерді шашып тастайды. Балалар екі топқа бөлінеді. Күміс атауға топтың екі баласының қолына кішкентай екі қапшық беріледі. Ойын тәрбиешінің белгісі бойынша басталады. Қай топтың баласы жылдам, көп жинап келсе сол топ жеңіске жетеді.

«Қаракұс пен балапандар»

Педагог тауық болып, балалар балапан болып жем теруге шығады. Бір бала қаракұс болады. Жем теріп жүргенде қаракұс ұшып келеді. Барлық балапандар тауықтың қанатынын астына жасырынады.

«Не жедің, тауып айт»

Дәм сезу анализаторы арқылы шешімін табу. Көз жұмып ауызға салған затты шайнап не екенін анықтау. Тәрбиеші әр түрлі дәмдегі көкөністер мен жемістерді алу. Оларды жуу. Тазалағаннан кейін ұсақ бөлшектерге бөлу. Салыстыруға балалардың үстелдеріне қою. Тәрбиеші көкөністермен жемістерді бір балаға дәмін таттырып көзін жұмғызып «жақсылап шайнап қандай жеміс көкөніс екенін тауып айт». Балалар орындағаннан кейін тәрбиеші жемістермен сый көрсетеді.

«Торғайлар мен автомобиль»

Бір бала автомобиль, қалған балалар торғайлар болып орындықтарда отырады. Тәрбиеші торғайларға жем шашып шақырады. Торғайлар жем тере бастаған кезде зырылдап автомобиль келеді. Торғайлар автомобильден қашып орындықтарына отыра қалады.

Мақсаты: Балаларды жылдамдыққа, шапшандыққа үйрету.

Құстардың ұшып келуі

Балалар екі топқа бөлінеді. Бірінші топ қарлығаштар, екіншісі торғайлар. Тәрбиеші қарлығаштар ұшып келді дегенде қарлығаш тобындағы балалар алаңға құстар секілді қолдарын жайып ұшып келеді. Торғайлар ұшып келді дегенде торғайлар тобындағы балалар ұшып келеді.

Сақина жасыру

Ойынды өткізуші және сақина жасырушы бала белгіленеді. Қалған ойыншылар жерге отырып тізілерінің үстіне алақандарын жаяды. Бастаушы жабулы қолын әрбір ойыншының алақанына салысымен, ол бала алақанын жаба қояды. Бастаушы бір баланың алақанына сақина салысымен, ойыншылардың біреуінен-«Сақина кімде»-деп сұрайды. Ол сақинаның кімде екенін білсе сол баламен орнын ауыстырады. Ал білмесе ол өз өнерін көрсетеді. Ойын басқарушы ойынды осылай жалғастыра береді.

«Өзара айырмашылығын тап»

Мақсаты: 1. Суреттерді салыстыра отырып, айырмашылығын тапқызу.

2. Сөйлеу дағдыларын қалыптастыру, ойлау қабілетін жетілдіру.

Көрнекілік: бала санына (15 дана) суреттер жинағы.

Барысы: Әр балаға суреттер таратылып беріледі. Суреттерді салыстыра отырып, айырмашылығын тапқызу.

ШІЛДЕ АЙЫ - 1 апта
«Гүлденгентабиғат»
“Көгершін ” ересек 4 жастағы балалар

Апта күндері	Дүйсенбі күні 29.06.26	Сейсенбі күні 30.06.26	Сәрсенбі күні 01.07.26	Бейсенбі Күні 02.07.26	Жұма күні 03.07.26
Таңертеңгі қабылдау:	Балалармен сәлемдесу.. Ертегі кейіпкер арқылы қал жағдайын,көңіл күйін сұрау онымен дұрыс сәлемдесуін пысықтау. Көңіл күйін жеткізіп, топтағы балалармен сәлемдесуді қалыптастыру. Қазақстан Республикасының Әнұранын орындау				
Таңғы гимнастика	Таңғы гимнастика шілде айы 1 апта комплексі				
Таңғы асқа дайындық Таңғы ас	Тамақтану алдында қолын жуғызу. Үстел басында ыңғайлы, дұрыс қалыпты сақтап, ас ішу құралдарын пайдалана отырып тамақтанудың мәдени гигиеналық дағдыларын дамыту. Таза және ұқыпты тамақтану. Тамақты жегенде аузын жауып отырып асықпай, тамақты әбден шайнауға үйретіп пысықтау. Нан қиқымын шашпауға, сусынды төкпей ішуді қалыптастыру. «Суды, тамақты үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды жетілдіру.				
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті:	«Табиғатпен тілдесу», балалармен қоршаған ортаны қорғау туралы әңгімелесу.	«Судың қасиеті», «Мөлдір-лай», «Ауа мен су» тәжірибесі, балалардың зерттеушілік қызығушылықтарына қолдау көрсету.	Балалармен табиғат құбылыстары туралы әңгімелесу (жаздағы маусымдық өзгерістер, балалардың киінуі, күн сәулесінің адамға, табиғатқа әсері, аспандағы бұлттар	Отбасындағы сүйіспеншілік, сыйластық, мейірімділік туралы әңгімелесу. Адамдар бір-бірін жақсы көретінін ұғындыру, дос болуға баулу.	«Елімнің жүрегі – Астана» тақырыбында әңгімелесу. Астана қаласы туралы ән жаттату. Ырғаққа сәйкес сөздерді анық айтуды музыка сипатын би

			жәнебасқа).	 Көркем шығарма оқып беру.	қимылында дұрыс орындауды қалыптастыру
Серуенге дайындық	Өз киімдерін ұқыптылықпен кию, достарына көмектесу, ойыншықтарды алып шығып, қатармен жүруді жетілдіру.				
Күндізгі серуен	«Табиғаттықорғайық» Ата-аналармен бірге «Гүлдестелі ханшайым» байқауын ұйымдастыру, номинациялартағ айындау, балалар шығармашылығын қолдау. Қимыл-қозғалыс ойыны «бақша адағықояндар». Еңбек және бақылау. Мақсаты: Балабақша ауласындағы табиғаттың өзгерістерін бақылау. Гүлдерге ағаштарға күтім жасау.	«Суәлемінде» Сумен шынығудың пайдасы туралы әңгімелесу. Доппен суда балалардың жақсы көретін ойын түрлерін ойнату Бассейнде жүзу, суғаш омылу, қауіпсіздік ережелерінің сақталуын қадағалау Музыка үй-де өткен әндерін естеріне түсіріп, концерт ұйымдастыру.	«Ғажайып таралемі» Серуен кезінде балаларды табиғат көріністерін бақылауға үйрету және кері байланыс жасау. Құмырсқа, құрбақа (тасбақа) өмірін бақылату, әңгімелету. Табиғат туралы өлең оқып беру, жұмбақтар шешу. «Артық суретті тап» дидактикалық ойын.	«Менің достарым» Достар қалашығы асфальтта сурет салу. Сюжетті-рөлдік ойын «Тату-тәтті отбасы». Сумен құммен ойындар. Балалардың дербес қимылды ойындары Ұлттық ойын «Ұшты-ұшты»	«Сүйікті қалам – Астана» «Жайнай бер, Қазақстаным» атты мерекелік концерт ұйымдастыру. «Бұл бақытты – мекен» асфальтқа сурет салу байқауы. Спорттық жаттығулар: Велосипед тебу: екі немесе үш дөңгелекті велосипед тебу; оңға, солға бұрылу. Қимылды ойын «Мысық пен тышқан»

	Байқампаздық пен еңбекқорлыққа дағдыландыру.				
Серуеннен оралу	Қатарға жылдам тұру, реттілікті бұзбай топқа оралу. Киімдерін реттілікпен шешіп, ауыстыруды пысықтау.				
Гигиеналық шаралар,	«Салқын су құю» сауықтыру шарасы Сумен қолдарын сабындап жуу, қолы мен бетін құрғатып сүртуді, дұрыс сүлгіні қолдану, киімдерін суламау, сүлгіні өз орнына ілу әдістерін пысықтау.				
Түскі асқа дайындық, Түскі ас	Үстел басында ыңғайлы, дұрыс қалыпты сақтап отыруды пысықтау. Қандай тамақ ішіп отырғанын атау.Балаларға және тәрбиешілерге ас дәмді болуын тілеу Тамақты дұрыс ішуді, қасық және шанышқыны, майлықты қолдануды, нан қиқымын шашпауды, сусын мен сорпасын төкпей ішуді үйрету. Тамақтан соң ауызды сумен шаюын бақылау				
Күндізгі ұйқы	Белгілі жүйелікте киімдерін шешу. Киім түймелерін, сырмаларын ағыту, оны жинап, іліп қойуын қалыптастыру. Балалардың тыныш ұйықтауы үшін жайлы баяу күй тыңдату. «Күй күмбірі» - балалардың бойында музыканы тыңдауға қызығушылықтарын, музыканы эмоционады қабылдауды, түсінуді, қадірлей білуді қалыптастыру.				
Ұйқыдан ояну шынығу,	« Жалаң аяқ жүру» сауықтыру шарасы Киімдерін ұқыпты өздігенен киіну. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюді дамыту. Киіміндегі кемшіліктерді жөндеу. Қыз балалар шаштарын өздерінің тарақтарымен тарап жинап алуын жетілдіру.				
Бесін ас	Тамақтану алдында қолдарын жууды. Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, мәдени гигиеналық дағдыларды дамыту.				
Тәрбиеші мен баланың еркін әрекеті	Қалаулары бойынша шығармашылықпен айналысуға жағдай жасау. Ермексازдан гүлдер жасату.	Субетіндесуретсалу. «Су патшалығындағы ойындар» ойнату	«Ерте, ерте, ертеде»атты тақырыпқа сәйкес аудио ертегілер тыңдату, тыңдалған ертегінің мазмұнын айтқызу.	Достық туралы әңгімелесу. Достарымен қандай ойындар ойнайды, қалаулары бойынша еркін ойындар. «Құрметтеуді	Әженің ертегі кітабынан ертегі оқып беру. «Меніңсүйіктіқалам»үздікәнбайқауы.

		 Сюжеттік суреттер қолдана отырып, педагогикалық жағдаяттарды түсіндіру. «Кемемен қыдыруға барамыз» <i>Мақсаты:</i> балаларды ойындағы рөлдерді бөлісу кезінде жанжалдан аулақ болуға баулу.		үйренеміз» <i>Ойынның мақсаты:</i> құрдастарына құрметпен қарауға тәрбиелеу. Педагог балалардан қандай адамгершілік қасиеттер құрметке лайық болып көрінетінін ойлануды және айтуды сұрайды. Содан кейін балалар шеңберге тұрып, бір-біріне допты беріп, доп берген баланы не үшін құрметтейтінін айтады. Ойын барлық қатысушылар айтып болғанша жалғасады.	
Серуенге дайындық	Өз киімдерін ұқыптылықпен кию, қатармен жүруін дамыту.				
Серуендеу	«Ұшты ұшты» к/о «Раушан, райхан» гүліне бақылау, гүлдерді салыстыру, түсін, иісін әңгімелету. Гүлдердің суретін салғызу, құмда және мольбертте. Суреттер байқауын ұйымдастыру.	«Кешікпе» к/о «Жас спортшылар», балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес келетін тренажерлардың көмегімен таза ауада жаттығулар жасату	«Поезд» к/о Аңдар мен үй жануарлары туралы кітап көрмесін ұйымдастыру	«Торғайлар мен мысық» к/о Балалардың дербес қимылды ойындары	«Шеңберге түсір» к/о Еркін ойындар Дидактикалық, ұлттық, сюжетті-рөлдік ойындар «Теңге алу», «Ақшаны жұмсауды үйренеміз», ойындары -

					қаржылық сауаттылық бойынша
Үйге қайту Ата-анаға кеңес	Балалар мен ата-аналардың бірлескен әрекеті, дәстүрден тыс техникамен сурет салу сайысы туралы ақпарат беру (жүнмен, жіппен, саусақпен, алақанмен сурет салу) «Өнегелі 15 минут» - балалардың ересектермен емін-еркін қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіру.				

ШІЛДЕ АЙЫ - 2 апта

«Анам, әкем және мен – тату-тәтті отбасы»

Апта күндері	Дүйсенбі күні 06.07.26	Сейсенбі күні 07.07.26	Сәрсенбі күні 08.07.26	Бейсенбі күні 09.07.26	Жұма күні 10.07.26
Таңертеңгі қабылдау: Таңғы гимнастика Таңғы асқа дайындық Таңғы ас	Балалармен сәлемдесу. Қал жағдайын, көңіл күйін сұрау. Көңіл күйін жеткізіп, топтағы балалармен сәлемдесуді қалыптастыру. Қазақстан Республикасының Әнұранын орындау Таңғы гимнастика шілде айы 1-2 апта комплексі Тамақтану алдында қолын жууды. Үстел басында ыңғайлы, дұрыс қалыпты сақтап, асхана құралдарын пайдалана отырып тамақтанудың мәдени гигиеналық дағдыларын дамыту. Таза және ұқыпты тамақтану. Тамақты жегенде аузын жауып отырып асықпай, тамақты әбден шайнауға үйретіп пысықтау. Нан қиқымын шашпауға, сусынды төкпей ішуді қалыптастыру.				
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті:		«Менатамның көмекшісімен» тақырыбын да әңгімелесу; Саз балшықтан асық жасауды көрсету, өз бетінше мүсін жасауға жағдай жасау	Отбасындағы сүйіспеншілік, сыйластық, мейірімділік туралы әңгімелесу. Адамдар бір-бірін жақсы көретінін ұғындыру, дос болуға баулу. Ойын: Отбасы мүшелері 	Отбасының қызықты демалыс сәттерінен суреттер көрмесін ұйымдастыру. «Әлди-әлди ақбөпем» членджі, әжесінің бесік жыры. 	Ұлттық ойындар туралы әңгімелесу, суреттер көру.
Серуенге дайындық	Киімдерін реттілік сақтап дұрыс киінуге үйрету. Достарына көмектесу. Қатармен жұптасып жүруді, қатарды бұзбауды үйрету. Таза ауада қандай ойындар ойнайтынын балалармен				

Күндізгі серуен Серуеннен оралу	жоспарлау. (тіл дамыту, өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту)				
		«Менің сүйікті кейіпкерім» Сүйікті кейіпкерлер фестивалі. Балалар мен ата-аналардың бірлескен әрекеті, дәстүрден тыс техникамен сурет салу сайысы: жүнмен, жіппен, саусақпен, алақанмен сурет салу. Салған кейіпкері туралы әңгімелеу. Қимыл-қозғалыс ойындары« Аударыспақ», «Сақина салу», «Тақия тастамақ»	«Мерейлі отбасы» «Әке көрген оқ жонар», зат қалдықтарынан әкелермен бірге бұйым жасау. Дайындалған бұйымдардан көрме ұйымдастыру. «Ханталапай» қимылды ойын «Саусақпен құмға сурет салу күннің көзі» Құмға, суға зерттеу жұмыстарын жүргізу	«Анам, әкем және мен – тату-тәтті отбасы» Таза ауада ата-аналармен балаларының қатысуымен «отбасылық эстафета» спорттық ойынын өткізу. Балалардың қимыл-қозғалысын арттырып, ептілікке баулу Тақырыпқа сәйкес ән айту мен мәнерлеп оқу сайысы. «Жеті атасын білутектіліктің белгісі» жеті атан ыжатқа айтуын ұйымдастыру;	«Ұлттық ойындар фестивалі, қимыл-қозғалыс ойындары «Ханталапай», «Аударыспақ», «Сақина салу», «Алтыбақан», «Ақ серек-көк серек», «Арқан тарту», «Тақия тастамақ», «Күш сынаспақ» ойындарын ойнату. Балаларды хауызда (бассейнде) шомылдыру,
	Ойыншықтарды жинап, реттілікпен жүру арқылы топқа оралу. Бас киім, аяқ киімді ұқыпты шешіп, орнына қою.				
Гигиеналық шаралар Түскі асқа дайындық, Түскі ас	«Салқын су құю» сауықтыру шарасын ұйымдастыру Сумен қолдарын сабындап жууды, қолы мен бетін құрғатып сүртуді, дұрыс сүлгіні қолдану, киімдерін суламау, сүлгіні өз орнына ілу әдістерін пысықтау. Үстел басында ыңғайлы, дұрыс қалыпты сақтап отыруды пысықтау. Қандай тамақ ішіп отырғанын атау. Балаларға және тәрбиешілерге ас дәмді болуын тілеу Тамақты дұрыс ішуді, қасық және шанышқыны, майлықты қолдануды,				

Күндізгі ұйқы	нан қиқымын шашпауды , сусын мен сорпасын төкпей ішуді үйрету. Тамақтан соң ауызды сумен шаю дағдысын қалыптастыру Белгілі жүйелікте киімдерін шешу. Киім түймелерін, сырмаларын ағыту, оны жинап, іліп қойуын қалыптастыру. Балалардың тыныш ұйықтауы үшін жайлы баяу күй тыңдату. «Күй күмбірі» - балалардың бойында музыканы тыңдауға қызығушылықтарын, музыканы эмоционады қабылдауды, түсінуді, қадірлей білуді қалыптастыру.				
Ұйқыдан ояну шынығу	«Ригалық әдіс» сауықтыру шарасын жасау Киімдерін ұқыпты өздігенен киюін, түймелерін қадауын, сырмаларын сыруын, аяқ киімдерін дұрыс киюін дамыту. Киіміндегі кемшіліктерді жөндеу. Қыз балалар шаштарын өздерінің тарақтарымен тарап жинап алуын қалыптастыру				
Бесін ас	Тамақтану алдында қолдарын жуу. Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, мәдени гигиеналық дағдыларды дамыту. «Суды, тамақты үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды жетілдіру.				
Тәрбиеші мен баланың еркін әрекеті		Саусақ театры арқылы балалардың қалауы бойынша қойылым жасату «Дәстүрден тыс техникамен сурет салу» сайысын қорытындылап, марапаттау.	Ата-аналар мен балалардың бірлескен әрекеті, Абай Құнанбайұлының өлеңдерін жатқа айту челленджі.	Қалаулары бойынша бояулармен сурет салуды ұсыну. Бейнелеу әрекетінен соң нұсқаларды, қылқаламдарды жуу, үстелді сүрту дағдыларын дамыту.	Ертегі оқып беру. Ертегі желісі бойынша адамгершілік қасиеттер туралы түсінік беру. Ренжіген балаға жан ашырлық танытуға және ренжіткен баланың әрекеттерінің әділдігіне көзжеткізіп себебінанықтауға баулу
Серуенге дайындық	Өз киімдерін реттілікпен өз бетінше киіну, қатармен жүріп серуенге шығу дағдысын дамыту.				
Серуендеу		«Арқан тарту» қ/о Балалардың сұранысы бойынша	«Тақия тастамақ» қ/о Еркін ойындар	«Сақина салу» қ/о асфальтқа сурет салғызу	«Соқыр теке» қ/о Дидактикалық,

		кітаптар қарату. Сюжетті-рөлдік ойын «Тату-тәтті отбасы». Бақылау. Мақсаты: Ауа райын бақылау. Желдің бар жоғын анықтау. Өздерінің отырғызған өсімдіктеріне күтім жасату.	Зерттеу. Мақсаты: Ағаштардың жапырақтарын бұтақтарын лупамен қарау, метрмен, сызғышпен өсімдіктерді өлшеу.	Еңбек. Балалардың ойын құралдарын ағын суға жуғызу, өз ойын алаңшаларын жинап кетуге баулу.	сюжетті-рөлдік ойындар «Айырмашылығын тап», «Банкомат» ойындары - қаржылық сауаттылық бойынша Апта бойы жасалған жұмыстардың ішінен ұнағанын қайта жасауға мүмкіндік беру.
Үйге қайту Ата-анаға кеңес	«Өлди-әлди ақбөпем» членджі, әжесінің бесік жыры тақырыбында екенін айту, дайындау. «Өнегелі 15 минут» - балалардың ересектермен емін-еркін қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіру.				

ШІЛДЕ АЙЫ - 3 апта
«Жазғы сайыстар»

Апта күндері	Дүйсенбі күні 13.07.26	Сейсенбі күні 14.07.26	Сәрсенбі күні 15.07.26	Бейсенбі күні 16.07.26	Жұма күні 17.07.26
Таңертеңгі қабылдау: Таңғы гимнастика Таңғы асқа дайындық Таңғы ас	Балалармен сәлемдесу. Қал жағдайын,көңіл күйін сұрау. Балалардың дұрыс сәлемедесуін пысықтау. Көңіл күйін жеткізіп, топтағы балалармен сәлемдесуді қалыптастыру. Қазақстан Республикасының Әнұранын орындау Таңғы гимнастика шілде айы 3- 4 апта комплексі Тамақтану алдында қолын жуу. Үстел басында ыңғайлы, дұрыс қалыпты сақтап, асхана құралдарын пайдалана отырып тамақтанудың мәдени гигиеналық дағдыларын дамыту. Таза және ұқыпты тамақтану. Тамақты жегенде аузын жауып отырып асықпай, тамақты әбден шайнауға үйретіп пысықтау. Нан қиқымын шашпауға, сусынды төкпей ішуді қалыптастыру.				
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті:	Балалардың қалауы бойынша ертегіні айтып беру, сахналату 	«Денсаулықзорбайлы к»,«Денісаудыңтәніса у»тақырыптарындаәңгімелесу,балағаөзденсаулығын қорғаудың маңыздылығын түсіндіру.	Балалар ұнататын мультфильмдерін көрсету, мазмұнын әңгімелету. 	Балаларменәңгімелесу Суретсалу,мүсіндеу«Меніңкөңілдідобым»	«Спорттыңжазғытүрлері» тақырыптарындабалаларменәңгімелесу. Спорттуралыжұмбақтар,сұрақтарқою.Санамақтармен өлеңдержаттау.
Серуенге дайындық Күндізгі серуен	Киіну алгоритімін сақтай отырып өз бетінше киіну, достарына қақорлық таныту.				
	«Ұлыдалабаласы» «Бәйге»,«Арқантарту»,«Көкпар»ұлттықойындарыменспорттықсай	«Жүгіреміз,зырлаймыз» Таза ауада ұлттық ойындарды ойнау: «Ақ серек, көк серек»,	«Спорттықойындаркүні» Балалардыңсүйіктіқимылдыойындарынойнату.Жаңаойындарды	«Меніңкөңілдідобым» «Доптыспорттүрлері».Доппен ойнау. Доптынысанағалақт	«Олимпиадаалауы» Отбасылықжарыстар,эстафеталықжарыстарұйымдастыру.

	ысынұйымдастыру. Сумен құммен балалардың дербес ойындары. Табиғаттағы өзгерістерді бақылау. Қимылды ойын «Жалауға қарай жүгір»	« Орамал тастамақ» және т.б. Үлкен ыдыстарға (тазик) су құйып, қағаздан жасалған кемелерді жүздіру. Балалардың зерттеушілік қызығушылықтарына қолдау көрсету үшін «Судың қасиеті», «Мөлдір-лайқа», «Ауа мен су» тақырыбында тәжірибелерді жасауға жағдай жасап, ұйымдастыру	үйрету. Қимыл-қозғалыс ойындарына трибуттар әзірлеу. Сумен еркін ойындар Қимылды ойын «Жоғары лақтыр»	ыру. Еңбек әрекеті: топ ауласын қоқыстан, тастардан тазалауға баулу, аула гүлдеріне, ағаштарына су құюды ұйымдастыру. Құммен ойындар	Спорттық жаттығулар жасату, ойындар ойнату (бадминтон, футбол, волейбол). Құрсаумен және секіртпемен ойнайтын ойындар. Ұлттық ойын Сақина жасыру
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру.				
Гигиеналық шаралар Түскі асқа дайындық, Түскі ас Күндізгі ұйқы	«Салқын су құю» сауықтыру шарасын орындау Сумен қолдарын сабындап жуу, қолы мен бетін құрғатып сүртуді, дұрыс сүлгіні қолдану, киімдерін суламау, сүлгіні өз орнына ілу әдістерін пысықтау. Үстел басында ыңғайлы, дұрыс қалыпты сақтап отыруды пысықтау. Қандай тамақ ішіп отырғанын атау. Балаларға және тәрбиешілерге ас дәмді болуын тілеу. Тамақты дұрыс ішуді, қасық және шанышқыны, майлықты қолдануды, нан қиқымын шашпауды, сусын мен сорпасын төкпей ішуді үйрету. Тамақтан соң ауызды сумен шаюды дамыту. «Суды, тамақты үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды жетілдіру. Белгілі жүйелікте киімдерін шешу. Киім түймелерін, сырмаларын ағыту, оны жинап, іліп қойуын қалыптастыру. Балалардың тыныш ұйықтауы үшін жайлы баяу күй тыңдату. «Күй күмбірі» - балалардың бойында музыканы тыңдауға қызығушылықтарын, музыканы эмоционады қабылдауды, түсінуді, қадірлей білуді қалыптастыру.				

Ұйқыдан ояну шынығу, Бесін ас	«Ригалық әдіс» бойынша сауықтыру шарасы орындау Киімдерін ұқыпты өздігенен киіну. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюді дамыту. Киіміндегі кемшіліктерді жөндеу. Қыз балалар шаштарын өздерінің тарақтарымен тарап жинап алу. Тамақтану алдында қолдарын жуу. Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, мәдени гигиеналық дағдыларды дамыту.				
Тәрбиеші мен баланың еркін әрекеті	Алдын жаттаған әнін дауыстап және төмен дауыспен айтқызу «Сыпайы өтініш» <i>Ойынның мақсаты:</i> балаларды мейірімділікке, зейінділікке тәрбиелеу. Балалар шеңберге тұрады. Педагог түрлі бұйрықтар береді, мысалы, қолды жоғары көтер, қолыңды шапалақта, көзіңді жұм және т.б., бірақ «мархабат» сөзі айтылған өтініштерді ғана орындау керек.	Жауапкершілікке, тиянақтылыққа үйрету (тісін тазалау, жуыну, қолын жиі жуу, тазалықты сақтау және басқа). Үйде отбасымен жасайтын жаттығулардың кестесін жасау, құру.	Көркем шығарма оқып беру. Дидактикалық, сюжетті-рөлдік ойындар «Айырмашылығын тап», «Банкомат» ойындары - қаржылық сауаттылық бойынша қарапайым білімдерді (заттарды тексеріп қарау, зерделеу, олардың көлемін көзбен өлшеу, көзбен көріп ойлауды, есте сақтауды, қиялды, ұсақ қол моторикасын дамыту	Қалаулары бойынша шығармашылықпен айналысуға жағдай жасау Ермексازдан гүлдер жасату.	Ұлттық ойындарды отбасының қатысуымен өткізу: «Бестемше», «Көкпар», «Асықой ындары».
Серуенге дайындық	Өз киімдерін реттілікпен өз бетінше киіну, қатармен жүру				
Серуендеу	«Үрпек төбет» қ/о «Жас спортшылар», балалардың жас сәйкес келетін серекшеліктеріне сәйкес келетін	«Мекен мен балапандар» қ/о Бассейнде жүзу, суға шомылу, қауіпсіздік	«Кішкене маймыл» қ/о «Судың қасиеті» тәжірибе жасату	«Жасырулы тұрған не» қ/о Су бетінде сурет салғызу	«Орамал тастамақ» қ/о «Өзен, көлдер» альбомын безендіру. Сумен

	нажерлардыңкөм егіментазаауадаж аттығу. Еркін ойындар	ережелерінің сақталуын әңгімелету	Сумен шынығудың пайдасы туралы әңгімелесу		ойындар ойнату
Үйге қайту Ата-анаға кеңес	Спорт - олимпиадасы:ата аналармен бірге түрлі көңілді жарыстар өтетінін айту, кеңес беру. «Өнегелі 15 минут» - балалардың ересектермен емін-еркін қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіру.				

ШІЛДЕ АЙЫ - 4 апта
«Ойынойнапәнсалмай,өсербалаболама»

Апта күндері	Дүйсенбі күні 20.07.26	Сейсенбі күні 21.07.26	Сәрсенбі күні 22.07.26	Бейсенбі күні 23.07.26	Жұма күні 24.07.26
---------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	------------------------------

Таңертеңгі қабылдау: Таңғы гимнастика Таңғы асқа дайындық Таңғы ас	Балалармен сәлемдесу. Қал жағдайын,көңіл күйін сұрау. Көңіл күйін жеткізіп, топтағы балалармен сәлемдесуді қалыптастыру. Қазақстан Республикасының Әнұранын орындау Таңғы гимнастика шілде айы 3-4 апта комплексі Тамақтану алдында қолын жууды. Үстел басында ыңғайлы, дұрыс қалыпты сақтап, асхана құралдарын пайдалана отырып тамақтанудың мәдени гигиеналық дағдыларын дамыту. Таза және ұқыпты тамақтану. Тамақты жегенде аузын жауып отырып асықпай, тамақты әбден шайнауға үйретіп пысықтау. Нан қиқымын шашпауға, сусынды төкпей ішуді қалыптастыру. «Суды, тамақты үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды жетілдіру.				
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті:	Алтынбалықпенбалық тарпатшалығынасияхат жасау. Дәстүрден тыс материалмен сурет салғызу. Көкөністердің шырынымен бояту	«Жайдары жаз», ермексазбен жұмыс. Жаз мезгілі туралы әңгімелесу арқылы балалардың түсінік-танымын кеңейту, алған білімдерін бекіту (кері байланыс).	Гүлдертуралыәңгімелесу. «Құлпырған әлем» шығармашылық шеберханасының жұмысын ұйымдастыру, балалардыңқалауы бойынша жеке немесе топтасып, әртүрлі материалдардың көмегімен бұйымдаржасауларынаерікберу.Педагогбақылап,қажетболсақөмеккөрсетеді(аппликация,оригами, квиллинг, жапсыру және басқа әдістермен). Жұмыстар дайын болғанда көрмеұйымдастыру,бір-бірінежәнеата-	Танымдық әңгіме. Балаларменәңгімелесу,ұлыжәндіктердіңсуреттеріментаныстыру, олардан қорғанутуралыайту.	Баланыңбойында туғанжеріне,елін едегенмақтаныш, сүйіспеншіліксезімін ұялату. Ән тыңдатып, тақпақ айтқызу. Мәкеш: Менің Қазақстаным

			аналарына сыйғатартуғаұсынысбер у.		
Серуенге дайындық	Балалардың дербес қимыл белсенділігі үшін жағдай жасау, спорттық - ойын құрал-жабдықтарды дұрыс пайдалану дағдыларын пысықтау. Құлап қалған кезде өзіне қарапайым көмек көрсетуге, науқастанғанкездеересектерге жүгінуге баулу. (Салауаттыөмірсалтынқалыптастыру) Балалардың өз-өзіне қызмет ету дағдыларын жетілдіру. Шкафтарынан киімдерін ретімен алып, дұрыс киіну және достарына киінуіне көмектесу дағдыларын қалыптастыру. Балалардыадамгершілікке,өзарақөмекберуге үйрету. Серуенге бара жатқанда айналасына қарап, өзгесітерді байқау және атауды дамыту. (тіл дамыту, өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту).				
Күндізгі серуен	«Алтынбалы к» Аквариумдағыбалықтардыбақылау,жемберу . «Балықаулау»қимыл-қозғалысойыныойна ту «Балықтарәлемі»,дәстүрліемессуреттехникасыменсалынғансуреттербайқауы. Сумен ойындар Ұлттық ойын «Хан талапай»	«Ойланайық,балақай!» Басқа топтың балаларымен кім жылдам ойынын ойнату. «Бәйге», «Арқан тарту», «Көкпар» ұлттық ойындарымен жаттығулар жасату. Доптар мен асықтармен ойындар Зерттеу. Мақсаты: құм, су, тас, саздың қасиеттерінанықтау дағдысын бекіту.	«Гүлдеркүні» Еңбек әрекеті: гүлзарларды,гүлбағынқопсыту,суару,тазалау. «Бағбан»сюжеттік-рөлдікойыны Балалардыңсүйіктіқимылдыойындарыойнату.Жаңаойындарды үйрету. Қимылды ойын «Кешікпе»	«Жәндіктерәлемі» Серуенкезіндеатабиғаттағыжәндіктердібақылау,балаларғажетекшісұрақтарқоя отырып,көрген-білгенінсұрау. Таза ауада ұлттық ойындарды ойнау: «Аударыспақ», «Соқыр теке», «Айгөлек», «Күш	«Туғанөлкем» Жалпы топтық биді (Флешмоб) ұйымдастыру Ұлттық ойындар Орамал тастамақ Соқыр теке. Еңбек әрекеті: топ ауласын коқыстан, тастардан тазалауға баулу, аула гүлдеріне, ағаштарына су құюды ұйымдастыру.

				сынаспақ».	
Серуеннен оралу	Ойыншықтарды жинап, реттілікпен жүру арқылы топқа оралу. Бас киім, аяқ киімді ұқыпты шешіп, орнына қою.				
Гигиеналық шаралар	«Салқын су құю» сауықтыру шарасы Сумен қолдарын сабындап жуу, қолы мен бетін құрғатып сүртуді, дұрыс сүлгіні қолдану, киімдерін суламау, сүлгіні өз орнына ілу әдістерін пысықтау.				
Түскі асқа дайындық, Түскі ас	Үстел басында ыңғайлы, дұрыс қалыпты сақтап отыруды пысықтау. Қандай тамақ ішіп отырғанын атау.Балаларға және тәрбиешілерге ас дәмді болуын тілеу Тамақты дұрыс ішуді, қасық және шанышқыны, майлықты қолдануды, нан қиқымын шашпауды, сусын мен сорпасын төкпей ішуді үйрету. Тамақтан соң ауызды сумен шаю.				
Күндізгі ұйқы	Белгілі жүйелікте киімдерін шешу. Киім түймелерін, сырмаларын ағыту, оны жинап немесе іліп қойуын қалыптастыру. Балалардың тыныш ұйықтауы үшін жайлы баяу күй тыңдату. «Күй күмбірі» - балалардың бойында музыканы тыңдауға қызығушылықтарын, музыканы эмоционады қабылдауды, түсінуді, қадірлей білуді қалыптастыру.				
Ұйқыдан ояну шынығу	«Ригалық әдіс» сауықтыру шарасын орындау Киімдерін ұқыпты өздігенен киіну. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюді дамыту. Киіміндегі кемшіліктерді жөндеу. Қыз балалар шаштарын өздерінің тарақтарымен тарап жинап алу.				
Бесін ас	Кезекшілердің жұмысы (асхана құралдарын, майлықтарды үстелге қою, соңынан жинау) Таза және ұқыпты тамақтану. Тамақтану мәденетін қалыптастыру. Асты тауысып жеуге үйрету. Өз өзіне қызмет ету дағдыларын пысықтау. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)				
Тәрбиеші мен баланың еркін әрекеті	Көркемшығармаоқы пберу. Балаларға кітап орталығында тіл ұстарту жаттығуын айтқызу ай-ай-ай, Көңіліңболсынжай!	Балаларға кітап орталығында отбасы туралы, отбасының ересек мүшелерінің еңбегі туралы білімдерінжетілдіру.О тбасындағыүлкендерд ісыйлауға,құрметкөрс	«Әдепті сөздер шеңбері» <i>Ойынның мақсаты:</i> сыпайы қарым-қатынас жасауға үйрету, зейінділікке, мейірімділікке баулу. Балалар шеңберге	«Түсіне қарай топтастыр» дидактикалық ойыны негізінде балаларға әр түсті бет орамалдарды, доптарды,шариктерд і беріп,салыстырып	Балаларға туған өлкетуралыестелікте рденүзіндіайтыпберу ,біргефотобомдар қарау,аталармен әжелердіңәңгімелері нтыңдау.

	Ай-ай-ай, Ұшыпкеттіторғай	етуге,кішілергеқамқор лық жасауға, отбасын,отбасылық дәстүрлерді бағалауға баулу	тұрады, бір-біріне ойыншықты бере отырып, әдепті сөздер айтады. Балаларды орталықтарға бөліп. қалаулары бойынша дербес шығармашылық әрекеттер ұйымдастыру.	түсіне қарай жинауды пысықтау	
Серуенге дайындық	Серуенге қызығушылық туғызу. Киімдерін реттілік сақтап дұрыс киінуге үйрету. Достарына көмектесу. Қатармен жұптасып жүруді, қатарды бұзбауды үйрету. Таза ауада қандай ойындар ойнайтынын балалармен жоспарлау және ойыншықтарды алып шығу. (тіл дамыту, өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту).				
Серуендеу	«Не жедің тауып айт» қ/о Алтын балықпен балықтар патшалығына саяхат жасау	«Күміс алу» қ/о «Балықтар әлемі», дәстүрлі емес сурет техникасымен сурет салдырту.	«Масаны ұстап ал» қ/о Көркем шығарма оқып беру. Еркін ойындар	«Сақина салу» қ/о Аквариумдағы балықтарды бақылау, жем беру	«Жалауға қарай жүгір» қ/о Балықтардың суреттерін тамашалау
Үйге қайту Ата-анаға кеңес	Балаларға қызықты ойындарды үйде ойнауға ұсыну. Апта бойы жасалған жұмыстармен таныстыру. «Өнегелі 15 минут» - балалардың ересектермен емін-еркін қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіру.				

ІІІЛДЕ АЙЫ - 5 апта
«Меніңдостарым»

Апта күндері	Дүйсенбі күні 27.07.26	Сейсенбі күні 28.07.26	Сәрсенбі күні 29.07.26	Бейсенбі күні 30.08.26	Жұма күні 31.07.26
---------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	------------------------------

Таңертеңгі Қабылдау	Балалармен сәлемдесу. Қал жағдайын,көңіл күйін сұрау. Балалардың дұрыс сәлемдесуін пысықтау. Көңіл күйін жеткізіп, топтағы балалармен сәлемдесуді қалыптастыру. Қазақстан Республикасының Әнұранын орындау				
Таңғы гимнастика	Таңғы гимнастика шілде айы 5 апта комплексі				
Таңғы асқа дайындық Таңғы ас	Таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) «Суды, тамақты үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру. Өз орнын тауып отыру. Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, тамақтанған кезінде ауызын жауып отырып, асықпай әбден шайнау дағдысын дамыту. Тамақтанып болғаннан кейін алғыс айтқызу, ас қайырту. (тіл дамыту)				
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті:	«Әдептібала»,балаларм енбіргеқысқадиалогтар ғақұрылғанкөріністерді ойнатуарқылы,оныңбой ындаәдептілікқалыптас тыру. Көркемшығармаоқыпбе ру.	Денсаулық, салауатты өмір салты, мейірімділіктуралыәң гімелесу. Дос, достық туралы түсінік қалыптаст ыру. Достық қарым- қатынасты сипаттайтынқысқади алогтіккөріністердібі ргеойнайотырып,бал аныңсанасында «достық»ұғымынныға йту.	Мейірімділіктуралы әңгімелесу. «Ертегікейіпкерлері ніңжақсыістері»ерте гіелінесаяхат,пікірта лас.	Кемпірқосақты тану, түстерін атау. «Қала үстіндегі шарлар» ойын- сауығы: үрленген шарлармен эстафеталар өткізу,шарларғасуре тсалу,	Құстар біздің досымыз тақырыбында әңгімелесу. Құстар мүлдем болмаса не болады? тақырыбында ой қозғау. Торғай, кептер, сауысқан құстарына жем беру, олар жайлы білетін әңгімелерін айтқызу
Серуенге дайындық	Киіну алгоритімін сақтай отырып өз бетінше киіну, достарына қажарлық таныту.				
Күндізгі серуен	«Әдептілік –әдемілік» Музыкалық іс шара	«Достықкүні» Достықтуралыәңтыңд ау,біргеайту.	«Мейірімділіккүні» Сюжетті рөлдік ойындар	«Түрлі-түсті кемпірқосақ Күні»	«Достықаллеясы» Ұлттық ойындарды ойнату: «Түйілген

	Жалпы топтық би. (Флешмоб) «Супермаркет», «Сәнсалонаны». «Емхана» тақырыбында Сюжетті-рөлдік ойындарды ұйымдастыру. Ол жерде жұмыс жасайтын мамандардың іс әрекетін жасауды үйрету, бір бірімен тату келісіп ойнауды пысықтау. Құммен, сумен ойындар	Жүгіруді пысықтап, еңбектеуге жаттықтыру «Қоймадағы тышқандар» қимылды ойынын ойнату Балабақша ауласындағы еңбек әрекеті. Гүлдерге су құю, отырғыштардың шаңын сүрту, аулаға су шашу.	ұйымдастыру Ұлттық ойындарды ойнату: «Түйілген орамал» Жеке бас еркін ойындары мен сумен ойын ойнату. Бақылау. Балақаша ауласында қандай гүлдер бар екенін анықтау, атауларын білу, гүлдердің өзгерістерін байқау.	«еңкөңілді шар» конк урсын жариялау, түрлі і-түсті шардан кемпірк осақ құрастыру. Торғай, кептер, сауысқан құстарына жем беру, олар жайлы білетін әңгімелерін айтқызу. Ұлттық ойын «Арқан тарту» “Секірмек” ойыны 	орамал», «Арқан тартыс», «Білектесу», «Алтын сақа». Түрлі көлемді доптар қандай ойынға қолданады таныстыру – футбол, баскетбол, тенис, оларды түрлі нысанға тастау ойындарын ойнату. «Қауіпсіздік ережелері» - жол қозғалысы ережелерін естеріне салып, ойындар ойнау.
Серуеннен оралу	Ойыншықтарды жинап, реттілікпен жүру арқылы топқа оралу. Бас киім, аяқ киімді ұқыпты шешіп, орнына қою.				
Гигиеналық шаралар	«Салқын су құю» сауықтыру шарасын орындау Сумен қолдарын сабындап жуу, қолы мен бетін құрғатып сүртуді, дұрыс сүлгіні қолдану, киімдерін суламау, сүлгіні өз орнына ілу әдістерін пысықтау.				
Түскі асқа дайындық Түскі ас	Үстел басында ыңғайлы, дұрыс қалыпты сақтап отыруды пысықтау. Қандай тамақ ішіп отырғанын атау. Балаларға және тәрбиешілерге ас дәмді болуын тілеу. Тамақты дұрыс ішуді, қасық және шанышқыны, майлықты қолдануды, нан қиқымын шашпауды, сусын мен сорпасын төкпей ішуді үйрету. Тамақтан соң ауызды сумен шаюын пысықтау.				
Күндізгі ұйқы	Белгілі жүйелікте киімдерін шешу. Киім түймелерін, сырмаларын ағыту, оны жинап немесе іліп қойуын				

	қалыптастыру. Балалардың тыныш ұйықтауы үшін жайлы баяу күй тыңдату. «Күй күмбірі» - балалардың бойында музыканы тыңдауға қызығушылықтарын, музыканы эмоционады қабылдауды, түсінуді, қадірлей білуді қалыптастыру.				
Ұйқыдан ояну шынығу	«Ригалық әдіс» бойынша сауықтыру шарасын орындау Киімдерін ұқыпты өздігенен киіну. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюді дамыту. Киіміндегі кемшіліктерді жөндеу. Қыз балалар шаштарын өздерінің тарақтарымен тарап жинап алу.				
Бесін ас	Тамақтану алдында қолдарын жуу. Таза және ұқыпты тамақтануды, қасықты дұрыс ұстауды, мәдени гигиеналық дағдыларды дамыту. «Суды, тамақты үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды жетілдіру.				
Тәрбиеші мен баланың еркін әрекеті	«Жақындарындынемен жәнеқалайқуантуғаболады?», «Меніңжақсыістерім», әңгімелесу. Дидактикалық ойын «Досыма достық лебізім».	Жапсыру, «Досымасы йлық». Ұлттық ойын «Бестемше» Педагогикалық жағдаят: «Сыпайы сөздер дүкені» Мақсаты: белгілі бір жағдайда сыпайы сөздерді қолдана білуді қалыптастыру.	Ұжымдық құрастыруға қызығушылықты ояту. Бірлескен ойындар ойнату Дидактикалық, ұлттық, сюжетті-рөлдік ойындар «Теңге алу» ойыны - қаржылық сауаттылық бойынша	Әжемнің ертегілері. Балалардың сұранысы бойынша кітаптан ертегі оқып беру. Әдеби кейіпкерлердің әрекеттерін адамгершілік нормалары мен түсініктері тұрғысынан салыстырып бағалату	Ортаға жиналып көңілді ән орындап, би билету. Табиғи материалдардан құрастыру, мүсіндеу.
Серуенге дайындық	Өз киімдерін реттілікпен өз бетінше киіну, қатармен жүру				
Серуендеу	«Сақина салу» қ/о «Бәйге», «Арқан тарту», «Көкпар» ұлттық ойындарымен таныстыру.	«Ұлы дала баласы» спорттық сайысын ұйымдастыру «Жай жүріп өт» қ/о	«Соқыр теке» қ/о Еркін ойындар	«Допты қағып ал» қ/о «Достық» тақырыптарында әңгімелесу	«Трамвай» қ/о Балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес келетін тренажерлардың көмегімен таза ауада жаттығу
Үйге қайту Ата-анаға кеңес	Таза ауадағы ойынның маңыздылығы жөнінде кеңес беру. «Өнегелі 15 минут» - балалардың ересектермен емін-еркін қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіру.				

ТАҢЕРТЕҢГІ САУЫҚТЫРУ ЖАТТЫҒУЛАРЫНЫҢ КАРТОТЕКАСЫ

Шілде айы 1-2 апта

Доппен.

I Жүру, допты жоғары көтеріп жүру, жүгіру, жәй жүру, шеңбер болып тұру.

II 1б.қ аяқ бірге, қол төмен

1-қолды алға созу, 2 жоғары көтеру, 3 алға созу, 4б.қ оралу 4-5 рет

2 б.қ аяқтың арасы алшақ, қол төмен

1. қолды алға созу 2 отыру 3 тұру, 4б.қ оралу 4-5 рет

3б.қ аяқтың арасын алшақ қою, қол кеудеде

1 допты алға созу, 2 еңкейіп аяқтың ұшына тигізу, 3 допты алға созу, 4б.қ оралу 4-5 рет
4б.қ тізелеп отыру, қол кеудеде 1 допты оңға, 2 допты солға созу. 5-6рет қайталау
5 допты кеудеде ұстап, қос аяқпен секіру. 7-8 секунд

III. Еркін тыныс алу жаттығуы

Шілде айы 3-4 апта

жалаушалармен

I Жүру, қолды белге қойып жүру, аяқ ұшымен, өкшемен жүру, жүгіру, жәй жүру, шеңбер жасап тұру.

II. 1б.қ аяқтың арасы алшақ, қол белде 1-қолды жоғары көтеру, 2-3 қолды сермеу, 4 б.қ оралу
2 б.қ аяқ бірге, қол төменде 1 қолды алға созу, 2-3 жоғары төмен ермеу, 4б.қ оралу 4-5рет қайталау
3 б.қ аяқтың арасы алшақ, қол белде. 1 қолды созып оңға бұрылу, 2 б.қ оралу, 3 солға бұрылу 4б.қ оралу 4-5 рет қайталау

4 б.қ аяқтың арасы алшақ, қол белде 1 қолды алға созу, 2 отыру, 3 тұру, 4 б.қ оралу. 4-5 қайталау

5 аяқ бірге, қолды кеудеде ұстап, қос аяқпен секіру. 7-8 секунд

III. Еркін тыныс алу жаттығуы

Шілде айы 5 апта

Шығыршықтармен (обруч)

I. Жүру, адымдап жүру, тізені жоғары көтеріп жүру, жүгіру, баған (колонна) болып тұру.

II. 1б.қ аяқ бірге, қол алдында

1-шыршықты жоғары көтеру, 2б.қ оралу 4-5рет қайталау.

2б.қ аяқтың арасы ашық, қол алдында 1-шыршықты алға созу. 2 отыру.3 тұру 4б.қ оралу 4-5рет қайталау.

3б.қ аяқтың арасы ашық, қол алдында 1-шырышықты алға созу. 2 оңға қарай созу. 3 солға қарай созу. 4б.қ оралу. 4-5рет қайталау.

4б.қ аяқты созып отыру, қол алда.1-оңға қарай бұрылу, 2б.қ оралу. 3 солға қарай бұрылу. 4б.қ оралу 4-5рет қайталау.

5 Шыршықты жоғары көтеріп секіру 7-8 секунд

III. Еркін тыныс алу жаттығулары

Қимылды ойындар

Күн шуақ және жаңбыр

Балалар залдың қабырғасынан бір шама алысырақ қойылған орындықтардың арт жағына жүрелерінен отырады да, терезеден қарайды (орындықтың артындағы саңылаудан) Тәрбиеші «Күн шуақ! Ойнап келіңдер!»-дейді. Балалар алаңда жүгіреді. «Жаңбыр, тезірек үйге қайтыңдар!» -деген белгісі бойынша барлығы өз орындарына қарай жүгіреді және орындықтардың арт жағына келіп отырады.

Ойыншықты алып кел.

Ойыншықтарды (сылдырмақ, кішкене кубиктер) бөлімінің, алаңның қарама қарсы жағына орналастырады. Тәрбиеші балаларды өзіне шақырып алады да, ойыншықтарды алып келуін өтінеді. Оның нұсқауы бойынша балалар ойыншықтарға қарай жүреді немесе жүгіреді. Ойыншықтарды тәрбиешіге алып келеді. Ол балаларды мадақтайды, ойыншықтарын қайтадан апарып қоюын өтінеді.

Нұсқау

Ойынды тапсырмалар қосып, күрделенуге болады. Ойыншықтарға тар жолмен немесе онша биік емес заттардың үстімен алып өту.

Кешікпе

Кубиктер мен сылдырмақтарды еденге шеңбер бойымен орналасады. Балалар кубиктердің жанына тұрады. Тәрбиешінің белгісі бойынша олар бірін-бірі қағып, соқпай және кубиктерге тиіп кетпей бөлмені айнала жүгіреді. «Кешікпе!» белгісі бойынша балалар өз кубиктеріне қарай жүреді және кубикерге тиіп кетпей бөлмені айнала жүгіреді. «Кешікпе!» белгісі бойынша балалар өз кубиктеріне қарай жүгіреді.

Тышқандар мен мысықтар

Балалар- тышқандар өз індерінде отырады. (бөлменің қабырғасын жағалай немесе алаңның жан-жағына қойылған орындықтарға) Алаңның бір бұрышында мысық отыр. Мысықтың рөлін тәрбиеші атқарады. Мысық ұйықтап кеткенде тышқандар бөлмеде жүгіреді. Бірақ, мысық оянады, керіліп созылады, мияулайды және тышқандарды ұстай бастайды. Тышқандар тез қашып кетеді және індеріне тығылып (орындықтағы өз орындарына отырады) қалады. Барлық тышқандар індеріне қайтып келген соң мысық қайта ұйқыға кіріседі. Ойын 5-6 рет қайталанады.

Нұсқау

Мысық көзін жұмып, ұйықтаған соң ғана, тышқандардың інінен жүгіріп шығуларына болады. Ал індеріне мысық оянып, мияулай бастағанда ғана оралады. Тәрбиеші барлық тышқандардың індерінен жүгіріп шығуын бақылайды. Ойынға ойыншық мысықты да қолдануға болады. Балалар өрмелеп шыға алатын кубиктерді де індері ретінде пайдалануға болады.

Жалауға қарап жүгіру.

Тәрбиеші балаларға екі түсті кішкене жалаушаларды таратып береді. Қызыл және көк түсті. Тәрбиеші бір қолына қызыл, екінші қолына көк жалаушаны алып, екі қолын екі жаққа жаяды. Түсіне қарай балалар екі топқа бөлініп тұра қалады. Бұдан кейін тәрбиеші балаларға алаңның ішінде қыдыруды, жүгіруді ұсынады. Балалар қыдырып жүргенде, Тәрбиеші бөлменің екінші жағына өтеді де: «Бір, екі, үш маған қарай жылдам ұш!» -дейді. Бұл кезде қолындағы жалалаушаларды екі жаққа сермейді. Балалар оған қарай жүгіреді және өз қолдарындағы жалаушалардың түстеріне қарай жалаушаның жанына жиналады. Балалардың бәрі жиналып болған соң, тәрбиеші жалаушаларды жоғары көтеріп, бұлғауды ұсынады.

Ойын 3-4 рет қайталанады.

Нұсқау.

Тәрбиешінің белгісі бойынша бұрын алаңның жан-жағына жүгіріп кетпеуі керек. Ол жалаушаларды бір қолынан екінші қолына ауыстырып отырады, өйткені балалар өз жалаушаларының түсіне қарай оның бірде сол жағына қарай жиналуы керек. Ойынға қосымша белгілермен тапсырмалар енгізуге болады. Мысалы: «Токта!» белгісі бойынша ойнаушылардың барлығы тоқтай қалуы, көздерін жұмуы немесе

орындарына тұырып шыр көбелек айналуы немесе секіріп билеуі тиіс. Ал, бұл кезде тәрбиеші байқатпай басқа орынға кетіп қалады. Белгі бойынша тәрбиешінің жанына қайтадан жиналады. Жалаушалардың орнына балалардың қолына қол орамал немесе түстеріне сай кубиктер, ленталар беруге болады.

Өз түсінді тап

Тәрбиеші балаларға 3-4 түсті кішкене жалаушаларды таратып береді.: қызыл, көк, сары, жасыл. Түсі бірдей жалаушасы бар балалар жалаушаның белгілі бір түсімен алдын ала белгіленген бөлменің әр бұрышына жиналады. Тірбиешінің «ойнап келіңдер!» деген кезде балалар өз түстері бар жалаушаның қасына жиналады. Тәрбиеші қай топ бұрын жиналғанын белгілейді. Сонан соң ойын қайталанады.

(5-6 рет)

Нұсқау.

Бірнеше рет қайталанып, балалар ойынды жақсы игерген соң тәрбиеші серуен кезінде тоқталып, көздерін жұмғызып, сол уақытта бөлменің бұрышында тұрған жолаушыларды ауыстырып қояды.

Трамвай

Балалар бір-бірінің қолдарынан ұстап, екі-екіден калонаға тұрады. Бос қолдарымен олар ұшы байланған жіптен ұстайды. Яғни, кей бала жіпті оң қолмен, кей бала жіпті сол қолмен ұстайды. Бұл трамвай. Тәрбиеші екі қолына үш түрлі –сары, қызыл, жасыл жалау ұстап, бөлменің бір бұрышында тұрады. Ол жасыл түсті сигнал болғанда қозғалуға, қызыл, сары, түсте тоқтауға тиіс екендігін түсіндіреді. Тәрбиеші жасыл жалауды көтергенде- бұл трамвай келе жатыр деген белгі, балалар бөлмені, алаңды айнала жүгіреді. Тәрбиешіге, бағдаршамға дейін жүгіріп келіп, қай түс жанғанын бақылайды. Егер бұрынғыдай жасыл түс болса жүрісті жалғастыра береді. Ал егер сары мен қызыл жанса олар тоқтайды, жасылдың жануын күтеді.

Нұсқау

Ойын кезінде балаларды көшеде жүру ережесімен таныстыру. Егер ойынға балалар аз қатысса екі-екіден немесе бір калонаға тұрғызуға болады. Ойынның сюжетін дамыта түсуге болады; жолшыбай трамвайдың келуін күтіп отырған жолаушылардың аялдамасын ұйымдастырады, аялдамаға жақындағанда трамвай жүрісін баяулатады және тоқтайды. Жолаушылардың бір сыпырасы трамвайдан шығып, біраз жолаушы қайтадан мінеді. Трамвайға шығып-түсу үшін жіпті көтереді. Жіптің ұшына кішкене қоңырау байлаулы. Жүрер кезде бір бала (кондуктар) қоңырауды соғып, белгі береді.

Поезд

Балалар калонаға бір-бірден тұрады. (бір-бірімен қол ұстаспай) Біріншісі паравоз ал қалғандары вагондар. Тәрбиеші гудок береді де, поезд алға жылжи бастайды, ең әуелі баяу, кейін жылдам, жылдамырақ және ең соңында балалар жүгіуге айналады. «Поезд станцияға жақындап келеді» -дейді тәрбиеші. Балалар жүрісті бірте – берте баяулатады да, поезд тоқтайды. Балалар серуендеуге шығады. Олар жан-жаққа тарап,

гүлдер, жеміс, саңырауқұлақтар тереді. Гудокты ести сала олар қайтадан калоннаға тұрады да, поездің қозғалысы жаңадан басталады. Ойын 4-5 рет қайталанады.

Нұсқау

Алғашында балалар калоннаға кез-келген ретпен тұрады, ал жылдың аяғында өз орындарын есте сақтауды - өз вагоныны табуды үйретеді. Ойынның сюжетін өзгертуге болады. Мысалы: поезд көлдің жанына тоқтайды, онда балалар қайықта серуендейді, балық аулайды. т.б. бейнелейді.

Үрпек төбет

Балалардың біреуі төбетті бейнелейді. Ол алға қойылған екі қолының үстіне басын қойып, еденде жатады. Қалған балалар тыныш қана тақпақты айтып, оның қасына келеді.

Алдыңғы екі аяққа басын сұғып,
Мінекей, үркек төбет жатыр сұлық.
Белгісіз жатқан ұйықтап, яки қалғып,
Момақан, сырт пішіні жуас, салғырт.
Оятайық, жақындап барайық та,
Қайтер екен содан соң, қарайық та.

Балалар оған еңкеіп, атын атап, алақандарын шапалақтап, қолдарын сермеп, төбетті оята бастайды. Төбет ұшып тұрады да қатты үреді. Балалар тым тырақай қаша жөнеледі. Төбет олардың артынан қуып, біреуін ұстап алғысы келеді. Балалар бәрі бет-бетімен қашып кеткенде және тығылып қалғанда төбет қайта орнына келіп, жерге жатады. Ойын қайта жалғасады. (3-4 рет қайталанады.)

Нұсқау

Егер төбетті тәрбиеші бейнелесе, онда ол орындықта немесе скамейкада отырып ұйықтайды.

Секендеп және секіріп ойналатын ойындар

Тегіс жолмен

Балалар еркін топтасады немесе колонаға тұрады және серуенге шығады. Тәрбиеші төмендегі текстті белгілі бір ырғақпен айтады.

Теп-тегіс жолмен,
Теп-тегіс жолмен,
Аршындап мен келемін.
Бір, екі, бір, екі,
Жолға төсеп тастаған,
Секіргенде тастардан...
Бір шұңқырға – гүмп!

«Теп-тегіс жолмен» деген сөзді айтқанда, балалар жай адымдап жүреді. Тәрбиеші «Секіргенде тастардан» деген кезде олар екі аяқтарымен алға қарай жылжып секіреді. « Бір шұңқырға гүмп» дегенде жүрелерінен отыра кетеді. « Шұңқырдан шықты»- дейді тәрбиеші және балалар

орындарынан тұрады. Тәрбиеші өлеңді тағы қайталайды. Бірнеше өлеңді тағы қайталайды. Бірнеше Қайталағаннан кейін тәрбиеші басқа тексті айтады:

Теп –тегіс жолмен,
Теп –тегіс жолмен,
Жүре-жүре аяқ талды.
Жүре алмас бос қалды аяқ

Келе жатқан кете алмайды.
Келе жатқан жете алмайды.
Міне біздің мекен жай

Текст айтылған соң балалар үйге қарай жүгіреді. (үйдің қайда болатынын алдын ала келісіп алады, сызылған сызықтың сыртындағы орындыққа және т.б жерлерде)

Нұсқау

Қимылды түрелендіруге болады, бірақ олар өлеңнің текстіне сай болуы тиісті. (мысалы кішкене тастың үстінен бір ааяқтан екінші аяққа немесе бір аяқпен секіріп түседі. Т.б.) Тәрбиеші өлеңнің әр жолын бірнеше рет немесе шамалы қайталайды. Тапсырманы өз еркінше ұзартып, қысқарта алады.

Масаны ұстап ал

Балалар шеңберді бойлай ортаға беттерін қаратып қол созымдай жерде тұрады. Оның қолында шыбық (ұзындығы 1-1,5м) шыбыққа қағаздан немесе матадан маса салынып, жіппен байланған. Тәрбиеші ойнап жүрген балалардың басынан жіпті сәл асыра айналдырады. Маса төбелерінен айналғанда балалар оны екі қолмен ұстағысы келіп секіреді. Масаны кім ұстап алса, сол «Мен ұстап алдым!»-дейді. Ойын жалғаса береді.

Нұсқау

Балалар секірген кезде шеңберді тарылтпауын қадағалау. Маса байланған шыбықты айналдыра отырып, тәрбиеші оны біресе төмен түсіреді, біресе жоғары көтереді.

Торғайлар мен мысық

Балалар алаңның бір жағына еденге қойылған скамейкалардың немесе үлкен кубиктердің үстіне шығып тұрады. Бұл үйдің төбесінде отырған шымшықтар. Шеткеріректе мысық отыр. (тәрбиеші немесе балалардың біреуі) Мысық ұйықтап жатыр. «Балапандар ұшты» -дейді тәрбиеші. Шымшықтар төбеден секіріп түседі, қанаттарын қомдап, жан-жаққа ұшып кетеді. Міне, енді мысық та оянды. Ол «Мияу-мияу» дейді және төбеде тығылып үлкен шымшықтарды ұстағысы келіп жүгіреді. Ұстаған шымшықты мысық өз үйіне қарай әкетеді. Ойын 5- рет қайталанады.

Нұсқау

Балалардың жерге жайылып түсуін, аяқтарының ұшымен секіруін және тізелерін бүгуін қадағалау керек.

Мекен мен балапандар.

Ойынға қатысушы балалар – балапандарды, тәрбиеші –тауықты бейнелейді. Балапандар ұябасарымен үйлеріне (тіреулердің немес орындықтардың арасында 35-40см биіктікке жіп тартып, қоршалған орын) Бір шетте үлкен құс тұрады. Ұябасар жіптің астынан еңбектеп, жем іздеуге аттанады. Ол «ко-ко-ко-ко-ко» деп балапандарын шақырады. Оның шақыруы бойынша балапандар жіптің астымен еңбектей өтіп, ұябасарға қарай жүгіреді. Тауықпен бірге серуендейді, жем іздейді, еңкейеді, жүреледі. Тәрбиешінің «Үлкен құс ұшып келеді» деуі бойынша барлық балапандар тез қашып кетіп, үйге тығыла қалады. Ойын 3-4 рет қайталанады.

Нұсқау.

Балапандар үлкен құстан қашып барып, үйге келгенде, тәрбиеші жіпті сәл жоғары көтереді, өткені балалар жіпке тиіп кетпеуі керек. Одан арғы уақыттарда ұябасардың рөлін балалардың өздері де орындай алады.

Қоймадағы тышқандар

Балалар тышқандарды бейнелейді. Олар алаңның бір жағындағы орындықтармен скамейкаларда отырады немесе түрегеліп тұрады. (тышқандар індерінде) Қарама-қарсы жақта биіктігі 40-50см шамасында жіп керілген, одан әріректе қойма бар. Ойнаушылардың бір жағында мысықтың рөлін ойнаушы тәрбиеші отырады. Мысық ұйықтайды, ал тышқандар қоймаға қарай жүгіреді. Қоймаға кіріп бара жатып, олар жіптің астынан еңкейіп өтеді. Тышқандар қоймаға кіреді де, жүрелеп отырып қатқан нанды кеміре бастайды. Тышқандар қоймадан жүгіріп шығып, індерін тығылады. (Мысық тышқандарды ұстамайды. Ол тек ұстағысы келгенсиді) Сонан соң мысық өз орнына келіп, ұйқыға кіріседі, ойын жалғаса береді. Ойын 5-6 рет қайталанады.

Нұсқау.

Жіптің астынан өткенде оған тиіп кетпеу үшін төменірек еңкеюге тырысады.

Қояндар

Алаңның бір жағына бормен кішкене шеңбер сызылады (5-6) бұлар қояндардың үйшіктері. Олардың алдына орындықтар қойылады. Қарама-қарсы жағында күзетшінің үйі бар. (тәрбиеші отырған орындық) Үй мен қоян күркелерінің арасында қояндар серуендейтін кішкене шалғын бар. Тәрбиеші ойынға қатысушылардың бәрін 3-4 баладан шағын топтарға бөледі. Әрбір топ еденде сызылған шеңберлердің біріне барып отырады. Балалар тәрбиешінің нұсқауы бойынша жүрелерінен отырады. (қояндар күркелерінде отыр.) Тәрбиеші күркелеріне кезек-кезек барып, қояндарды шалғынға шақырады. Қояндар бірінен кейін бірі орындықтың астынан еңбектеп шыға бастайды. Шалғында жүгіріп, секіріп ойнау бастайды. Біраздан соң тәрбиеші «күркеге қарай жүгіріңдер» дейді. Қояндар үйге қарай асыға жүгіреді. Орындықтың астынан еңбектеп өз торларына кіреді. Күзетші оларды қайтадан серуенге шығарғанға дейін қояндар торда отыра береді. Ойын 4-5 рет қайталанады.

Нұсқау

Еңбек ету үшін орындықтың орнына планканың түреуіне қойылған доғаны немесе керулі жіпті пайдалануға болады.

Кішкене маймылдар

Тәрбиеші балаларға бір-бірден немесе екі-екіден гимнастикалық қабырғаға жақындауды, бетін қабырғаға қаратып тұрып 3-4 тақтайшаға өрмелеп шығуды ұсынады. Бұлар-кішкене маймылдар. Қалған балалар кішкене маймылдардың жемісті ағаштың басынан қалай теріп жүргендерін отырып немесе түрегеліп тұрып қарайды. Бұдан соң ағаштардың басынан басқа маймылдар өрмелейді.

Нұсқау

Балалардың кішкене сатымен өрмелеп шығуға және одан түсуге әбден жаттыққан соң, оларға қабырғаның бір ашық аралығынан келесі аралығына – ағаштан ағашқа тырымысып шығуды ұсына отырып, тапсырманы күрделене түсуі керек.

Кішкене қапшықты кім алысқа лақтыра алады?

Балалар залдың (алаңның) бір жағында сызылған сызықтың немесе жатқан жіптің бойымен орналасады. Ойнаушылардың әр қайсысы кішкене кітапқа ие болады. Тәрбиешінің белгісі бойынша балалардың барлығы қаптарын алысқа лақтырады. Әрқайсысы қаптарының қайда түсетінін мұқият байқап тұрады. Келесі белгі бойынша қаптарына қарай жүгіреді де, оны көтеріп алып, қаптың жатқан жеріне тұрады. Ол қапты екі қолымен төбесіне көтереді. Тәрбиеші қапты ең алысқа лақтырған баланы белгілейді. Балалар бастапқы орнына барып тұрады.

Ойын

6-7рет қайталанады.

Нұсқау

Ойынды топтың жартысымен жүргізген дұрыс. Қапты тәрбиешінің тапсыруы бойынша оң қолмен де, сол қолмен де лақтыруы керек.

Шеңберге түсір

Балалар ортада жатқан диаметрi 1-1,5м үлкен шеңберден немесе дөңгелектен (жіптен немесе еденге сызылған) 2-3 адым жерде дөңгеленіп тұрады. Балалардың қолында құм салынған қап бар. Тәрбиешінің «Лақтыр» деген белгісі бойынша балалардың бәрі қаптарын шеңберге лақтырады. Одан кейін тәрбиеші: «Қаптарды көтеріңдер!» дейді. Балалар қаптарын көтереді де, орындарына барып тұрады. Ойын 4-5 рет қайталанады.

Нұсқау

Қапты екі қолмен лақтыруы керек.

Жоғары лақтыр

Бала допты мүмкіндігінше басынан асырып, тура лақтыруға және оны қағып алуға тырысады. Егер бала допты ұстай алмаса, онда оны еденнен көтеріп алып, қайтадан барынша жоғары лақтырады.

Нұсқау

Баланың допты бір қолмен де, екі қолмен де лақтыруына болады.

Допты қағып ал

Балаға қарама-қарсы одан 1,5-2м қашықтықта үлкен адам тұрады. Осы допты балаға лақтырады, бала оны қайта лақтырады. Осы уақытта ересек адам: «Ұста, лақтыр, түсірме!» дейді. Әр сөз допты лақтыруымен қатар айтылады. Сөзді бала допты қағып алып, асықпай лақтыратындай етіп, жайлап айту керек.

Нұсқау

Допты қағып алу мен лақтыру дағдыларын меңгеруіне қарай бала мен үлкен адамның ара қашықтығын алыстатуға болады. Егер екі бала ойнайтын болса, үлкен адам олардың допты жақсылап лақтыруын және қағып алғанда кеуделеріне қысып тұрмауларын қадағалауы керек.

Кімнің дауысы екенін тап.

Балалар шеңбер бойымен ортадан теріс қарап тұрады. Тәрбиеші шебердің ортасында тұрады, үй жануарларының бірінің немесе құстың дауысына келтіріп айтады. Бұдан кейін балалардың барлығы беттерін шеңбердің ортасынан қаратып бұрылады. Тәрбиеші кімге тап десе, кімнің дауысы екенін сол табады. Ойынды жүргізуші жаңадан тағайындалады. Ойын 5-6 рет қайталанады.

Нұсқау

Егер бала қандай жануардың немесе құстың дауысын салуға қиналса немесе білмесе тәрбиеші оған көмектеседі.

Жасырулы тұрған не?

Балалар шеңбер бойымен қатарласа сап түзеп тұрады. Тәрбиеші балалардың көзінше 3-5 затты (кубик, жалау, сылдырмақ, доп және басқа заттар) еденге қояды да, оларды естерінде сақтауды өтінеді. Бұдан соң ойнаушылар тәрбиешінің белгісі бойынша шеңбердің ортасына арқаларымен немесе беттерін қабырғаға қаратып тұрады. Тәрбиеші әлгі заттардың бір екеуін жасырады да «Қараңдаршы!» -дейді. Балалар шеңбердің ортасына бұрылады да, заттарға зер сала қарап, қайсылары жоқ екенін естеріне түсіреді. Тәрбиеші кейбір балаларға кезекпен жақындайды да, ал олар қай заттың жасырылғанын сыбырлап айтады: ойнаушылардың көпшілігі тығылған заттарды дұрыс атаған кезде, тәрбиеші олардың атын дауыстап айтады. Ойын 4-5рет қайталанады.

Нұсқау

Егер ойынға ойыншықтар пайдаланылса , онда бір тектес жануарларды немесе құстарды я болмаса ағаштарды бейнелейтін бір тектес ойыншықтарды іріктеп алған дұрыс. Ойынға негізгі түстерді айыра білуді де алуға болады. (қызыл, сары, көк, жасыл) Бұл үшін әр түсті кубиктерді, жалаушаларды, сақиналарды таңдап алады. Ойынды былай да жүргізуге болады: тәрбиеші бір затты алып ұстағанда, бір бала теріс қарайды, ол қандай заттың жасырылғанын анықтайды. Басқа ойыншылар оған сыбырламауы керек.

Жәй жүріп өт.

Тәрбиеші залдың шыға берісінде көзін жұмып тұр. Балалар колонамен берінен кейін бірі аяқтарының ұшымен өтіп бара жатады. Егер балалардың біреуі онша тыныш жүрмей бара жатса, тәрбиеші оған қолын тигізеді. Балалар кейінірек барып тұрады да, бәрі өтіп болған соң барып, тағы жүріп өтеді. Колонаның соңындағы бала тәрбиешіге жайлап: «Бәрі кетіп қалды» дейді. Тәрбиеші көзін ашады.

Нұсқау

Тәрбиешінің қасынан тек ақырын жүріп өтпей, жайлап жүгіріп өте шығуға да болады.

«Ұшты-ұшты»

Педагог балаларға ұшты-ұшты қарлығаш ұшты дегенде балалар қолдарын көтеріп ұшады, педагог ұшты-ұшты орындық ұшты десе отыра қалады.

«Хан талапай»

Ойынға 5-10 балаға дейін қатыса береді. Асық көп болу керек. Көп асықтың ішінен үлкенірек біреуін алып қызыл түске бояңдар. Осы асық «хан» болады. Алдымен санамақ арқылы ойын бастаушыны тағайындап алыңдар. Осы бала асықтың бәрін уысына жиып алып, отырған балалардың алдына шашып жібереді. Сендер «ханның» қалай түскенін байқап отырыңдар. Егер «хан» бүк, шік, тәйкі түссе, ойын бастаушы бала «ханның» түсуіне қарай жақын жатқан асықтарды бас бармақтың көмегі арқылы сұқ саусағымен итере-ыршытып біріне-бірін дәлдей отырып тигізеді. Тигізген асықтарды өзіне алады.

Орамал тастамақ

Балалар шеңбер жасап тұрады. Бастаушы(тәрбиеші) балаларды айнала жүріп бір баланың артына орамал тастап кетеді. Артына орамалды тастағанын сезген бала менің артымда деп жауап береді. Артына орамалдың тасталғанын сезбесе ол өлең, тақпақ айтып немесе билеп беруі керек. Балалар шеңбер бойында көздерін жұмып тұруы керек. Ойын осылай жалғаса береді.

Соқыр теке.

Балалар дөңгелене тұрады. Бір баланың көзі байланып қойылады.

Балалар: Бота, бұзау, қозы, лақ

Қайда кеткен құлыншақ

Соқыртеке бақ-бақ

Мені ізден тап-тап

Деп тақпақтайды.

Содан кейін Соқыртеке (баланың көзі байлаулы) балаларды қуалайды немесе балалар оның жанына келіп түртіп қашады. Соқыр теке ұстап алған баланың көзі байланады да ол «Соқыр теке» ролін атқарады. Ойын осылай жалғаса береді.

Ересек топ балаларына арналған шынықтыру шаралары.

«Ригалық әдіс»

Барлық жас ерекшеліктеріне сай шынықтырудың «Ригалық әдіс» атауы да бар. Мұның негізгі айырмашылығы сол жаяу , бірақ тұзды жолмен жүру. Бұл шынықтыруда 1,5-2 метрлік жұмсақ сүлгіні 10 % тұз ерітіндісімен сулап (100гр тұзды литр суға) балаға оның үстімен жүруді ұсынады. Сосын таза сумен аяқты жуады.

А.А. Уманскийдың нүктелі үгуі.

Бірінші аудан аймағы (төс сүйегі), бұл кезде оның қан түзілу қызметі жақсартады. Төс сүйегі қан айналымы интервациясы жақсартады, өкпе, өңеш, кеңірдек қан айналымы жақсарады.

Екінші аудан аймағы тері асты безі. Төс асты бездің (тимус) иммундық жауапты орны ерекше. Ауруға қарсы ағзаның өсу процесі мен дамуын қамтамасыз етеді.

Үшінші аудан аймағы синокаротидті қалқанша мен қалқанша жанындағы бездері қанның химиялық құрамы мен ағзаның эндокриндік реттеушілікті қадағалайды.

Төртінші және бесінші аудан аймағы мойын вегативті ганглиясы (жүйе түйіндері) олар қан тамырларды (бас, эндокриндік бездер, жүрек, асқазан, ішек) реттейді.

Алтыншы, жетінші, сегізінші аудан аймақтары бас сүйек-ми нервтері, олар , гипофиз құрылымдарымен, көру, есту вегативтік қызметтермен байланысты .

Тоғызыншы аудан аймағы бұл жүйелілік ерекшелігі. Оған әсер ету мидың жүйелі түрде жұмыс істеуі мен барлық ағзаны белсендіреді. Үгуді бірінші аудан аймағынан бастап белгіленген сандық реті бойынша жасалынады. Сұқ немесе ортаңғы саусақпен алғаш рет сағат тілі бойынша, сосын қарама- қарсы 3-4 секунд біртіндеп қысып, басып, айналмалы қозғалыспен белгілі аумаққа жан-жағынан жақындайды.

Үшінші және төртінші аудан аймағы бойынша саусақ пен мойынның артынан алға қарай сипалау арқылы жасалынады. Симметриялық аймақты бір мезгілде екі қолмен де жасауға болады.

Вирусты жұқпалы тыныс алу жолдарымен аурулармен жиі ауыратын балаларға арналған сақтандыру мен емдеудің іс шаралары.

Жалпақ табандылықтың алдын алу жұмыстары

Гимнастикалық орындықта, еденде отырып аяқты алға созып, қол аяқ үстінде, арқаны түзу ұстайды.

1. «Сәлеметсіз бе - сау болыңыз»

Табанмен әрі және бері қимыл жасау. (5-6 рет)

2. «Иіліп сәлем бер»

Аяқтың бармақтарын иілдіру және шалқайту. (8-10 рет)

3. «Үлкен бармақ өзінің кіші ағайындарымен ұрсып қалды»

Үлкен бармақты өзіне қарай қалған бармақтарды әрі қозғау. Егер қиын болса қолдың көмегімен жасау керек.

4. «Саусақтар ұрсып қалды - татуласты»

Аяқ ұшын жан-жаққа қарату, сосын бір-біріне жинастыру. (3-4 рет)

5. «Өкше ұрсып қалды да татуласты»

Өкшелерді алшақ ұстау, сосын жинастыру. (3-4 рет)

6. «Қаз серуенге шықты»

Табан еденде , бармақтарды бүгіп табанмен алға жүру . (2-3 рет)

7. «Шеңберлер»

Аяқ созылған. Табанды ішке созып сыртқа дөңгелете қозғалту. (5-6 рет)

8. «Кірпі»

Үгу добына табанды тіреп отыру. Допты қатты басып өкшеден аяқ ұшына және кері жылжыту. (8-10 рет)

Омыртқа қисаюуынан сақтандыратын жаттығулар.

1.Қолды қозғалтып жүру, аяқтың ұшымен жүру.

2.Ақырындап қолды көтеріп дем алу,түсіріп, дем шығару.

3.Қол белде , аяқты көтеріп, ішке тарту, бастапқы қалыпқа келу.(3-4 рет).

4.Қол кеуде алдында. Қолды жан-жаққа созып - дем алу, бастапқы қалыпқа келіп дем шығару (3-4 рет).

5.Арқаға жату,қол дене бойында . Аяқпен «велосипед» тебу (1-2 минут)

6.Ішпен жату, аяқ саусақтарын созып, қолды жоғары созу- дем алу- денені босаңсыту- дем шығару. (2-4 рет)

7.Арқамен жату. Қол дене бойында, аяқтары бір-бірімен түйіскен. Барлық денемен оңға қисаю аяқ-қол солға қалыпты жағдайға келу- дем шығару. Басқа жағымен соны істеу (3-4 рет).

8.Гимнастикалық қабырғаға бетімен қарап тұрып рейканы иықтың деңгейінде ұстап, тізерлеп отыру, қайтадан қалыпқа келу. (3-4 рет)

9.Тұру, қол жан-жақта, баста құм салынған қалташа. Аяқтың ұшымен жүру.

10.Шеңбер болып тұру. Қолдарын ұстап қолда бәрімен бірге жоғары көтеру, төмен түсіру, дем алу – дем шығару. (3-4 рет)

11.Қолдармен шеңбер жасап тұру. Арқаны тік ұстап, тізерлеп отыру (3-4 рет)

Мүсін бұзылудың алдын-алу. Кешенді жаттығулар.

1. Доппен жаттығулар.

а) «Тұзу мүсін»

Допқа отырып, табаныды жерге тіреп, қолды шынатақтан бүккен күйде, арқаны тік ұстау.

Орындалуы: осы қалыпты сақтап, басты түсірмей отыру.(15 секунд)

б) «Спорттық жүріс»

Орындалуы: табан қимылы (алма-кезек), аяқ ұшын жерден алмай оң сосын сол өкшемен, алма кезек көтеру.

в) «Иілу және созылу».

Қолды арқаға қойып, допқа отыру.

Орындалуы: 1- оңға бұрылу (солға), сол қолды жоғары ,созылу,2 бастапқы күйге келу (4 рет).

г) «Атқа қарау».

Доп үстіне жату(арқамен). Қолды бос жіберу, аяқты тізеден бұғу.

Орындалуы: 1- қолды көтеру, атқа қарау;2- бастапқы қалпына келу. (8-рет)

д) «Сайқымазақ».

Допта отырған күйі, қол белде.

Орындалуы: 1- Аяқты өкшеге қойып созу.Қолдары жан-жақта, бармақтарды бір-бірінен барынша ажырату. (7 рет)

е) «Сақина»

Ішпен доп алдында жату, саусақтар допта. Орындалуы: 1- аяқты бүгіп иілу аяқ ұштарын басқа дейін жеткізу. 2 – Бастапқы қалпына келу. (6 рет)

ж) «Доптар»

Допта отырып қолды жіберу.Өткізілуі: Допта отырып жеңіл секіру қолды жан-жаққа жоғары көтеріп алақанмен шапалақтау, алма-кезек тізені көтеру. 2 – бастапқы қалыпқа келу. (30 секунд)

1. Тұрып денені босаңсыту жаттығулары:

а) ақырын қолды көтеру, саусақтарды айналдырып «лақтырып» төмен түсіру.

б) Жан-жаққа жайымен босаңсыған қолдың көмегімен бұрылу.

2. Жатқандағы босаңсыту жаттығулары.

а) Қолдарды сілкіу.

б) Аяқты өзін және өзіне қарай қозғалту.